

Diplomová práce

OTEVŘENÁ VĚZNIČE

Bc. Veronika Bendová

Ateliér Hlaváček - Čeněk
Ústav navrhování II.

Fakulta architektury
České vysoké učení technické v Praze
ZS 2018

PŘEDMLUVA

Architektura by se měla zabývat tématy, která nejsou ve středu zájmu většinové společnosti, které ji přesto ovlivňují podstatný dílem. Jedno z takových témat je vězení a s tím související morálka. Kladla jsem si otázky, jak mnoho může uživatele architektura ovlivnit k pozitivní změně jeho jednání a myšlení a jak morální je navrhnout příjemné prostředí pro vězně.

Pohledy na vězně se v průběhu času změnily, v budoucnu se pravděpodobně dál změní. Stále budou existovat nějaké způsoby chování, které pro většinovou společnost budou nepřípustné, pak bude na společnosti, jestli bude jen trestat nebo zločince napravovat. Když ho napraví, získá na tom dvakrát.

Otevřená věznice je zdánlivě protimluv. Je to specifická forma věznice, je to přechod mezi klasickým vězením a životem na svobodě, nácvik běžných činností člověka a občana. Velký důraz je kladen na samostatnost vězňů a jejich zodpovědnost. Věznice má zajistit soukromí, ale také nabídnout vězňům společné aktivity. Nápravy se dosahuje zaměstnáním také mimo věznici, vzděláváním, terapiemi, společnou rekreací a sportem. Dejme vězňům druhou šanci na spořádaný život! Protože až vyjdou z vězení, budou tu žít s námi.

ze západu

OBSAH

PŘEDMLUVA

DIPLOMNÍ SEMINÁŘ

I.	TÉMA	9
II.	REFERENČNÍ STAVBY	35
III.	LOKALITA	45
	DIPLOMOVÁ PRÁCE	
IV.	NÁVRH	55
V.	DOKUMENTY	117
	PODĚKOVÁNÍ	

I .

TÉMA

I.VNÍMÁNÍ VĚZEŇSTVÍ V MINULOSTI

Člověk jako společenský tvor má zájem na trestání dalších tvorů, kteří by mohli být překážkou v dalším pokračování společnosti. Podobnou tendenci je možno vysledovat i u zvířat, která žijí ve smečkách. Trestá se za činy, které jsou většinou společností nepřijatelné. Během vývoje člověka a společnosti se měnilo to, co se považuje za nepřípustné a hodné trestu a jakým způsobem se to potrestá.

Existují 3 principy, na kterých stojí vězeňství: odstrašení, zneschopnění a náprava. V průběhu historie vždy jeden převažoval nad ostatními, v závislosti na režimu vlády nebo zřízení státu.

Instituce vězení vzniká až v momentě, kdy trest nenásleduje okamžitě po činu a odsouzení. V první fázi fungují věznice pouze jako vazební, probíhá v nich čekání na výkon trestu. Později se výkon trestu sám o sobě přesouvá do věznic a poté se stává humánnějším.

Různé názvy zařízení k trestání a věznění prozradí měnící se vnímání vězení a jeho účel.

Tresty slouží k odstrašení a jsou fyzické. Začínají veřejným ponížením, pokračují mučením, končí až smrtí. Další formou trestu je vyhnání.

Historicky jako vězení sloužily sklepení pevností a dalších správních objektů. První veřejná věznice nazývaná Le Stinche byla postavena v roce 1297 ve Florencii. Jednalo se o objekt čtvercového půdorysu obklopeného příkopem, se zdi vysokými 18 metrů bez jakýchkoli otvorů a pouze s jedny vstupními dveřmi. [T. Ch.]

Po té se objevují první pokusy o nápravu, ale stále převažuje zneschopnění nad ostatními principy věznění. Vězni jsou používáni k tvrdé práci, která je má usmrtit.

Od roku 1600 byly především v Holandsku zaváděny tzv. káznice, v nichž byli lidé nuceni k pracem [např. v textilních továrnách]. Nejznámější holandskou káznicí byl Rasphuis v Amsterdamu určen pro mladé muže, ženy byly posílány do Spinhuisu. Ve Francii fungoval k nápravě podobný systém jako v Holandsku [nucené práce] - galeje, které byly roku 1748 zrušeny. [T. Ch.]

Velká změna přišla s možností podmíněného propuštění roku 1830 ve Francii. Zprvu bylo podmíněné propuštění použito jako experiment, celý systém se uzákonil až o 50 let později, v roce 1885. Po celé Evropě došlo k jeho schválení v roce 1910. Díky tomuto systému

ODSTRAŠENÍ | Starověk

| Středověk

ZNESCHOPNĚNÍ | Novověk

II. TYPOLOGIE

RADIÁLNÍ TYP

Radiální věznice je návrhem anglického architekta Williama Blackburna, který následoval myšlenky Johna Howarda.

Paprskovitě uspořádané bloky se stýkají uprostřed ve strážné věži, v blocích jsou umístěny jednotlivé cely - hromadné nebo samovazby. V Americe tento koncept založili z velké části pouze na samovazbách, což zanechávalo následky na psychice vězňů a navíc to bylo provozně nákladné.

Z principu radiální věznice vychází i naše nejvýraznější věznice Bory v Plzni, která vznikla v letech 1874-1878. Osmiboká středová věž vysoká 24 m umožňuje kontrolu nad všemi bloky s celami. Sedm paprsků sloužilo celám [4 pro společnou vazbu, 3 pro samovazbu], v osmém paprsku byla umístěna administrativa [kancelář správy, učebny, kostel aj.] a na něj navazoval blok nemocnice. Celá věznice byla obehnaná vysokou zdí s 12 strážnými věžemi a pouze jedinou bránou. Původně byla určena pro 819 vězňů. [T.Ch.]

CENTRÁLNÍ TYP PANOPTIKON

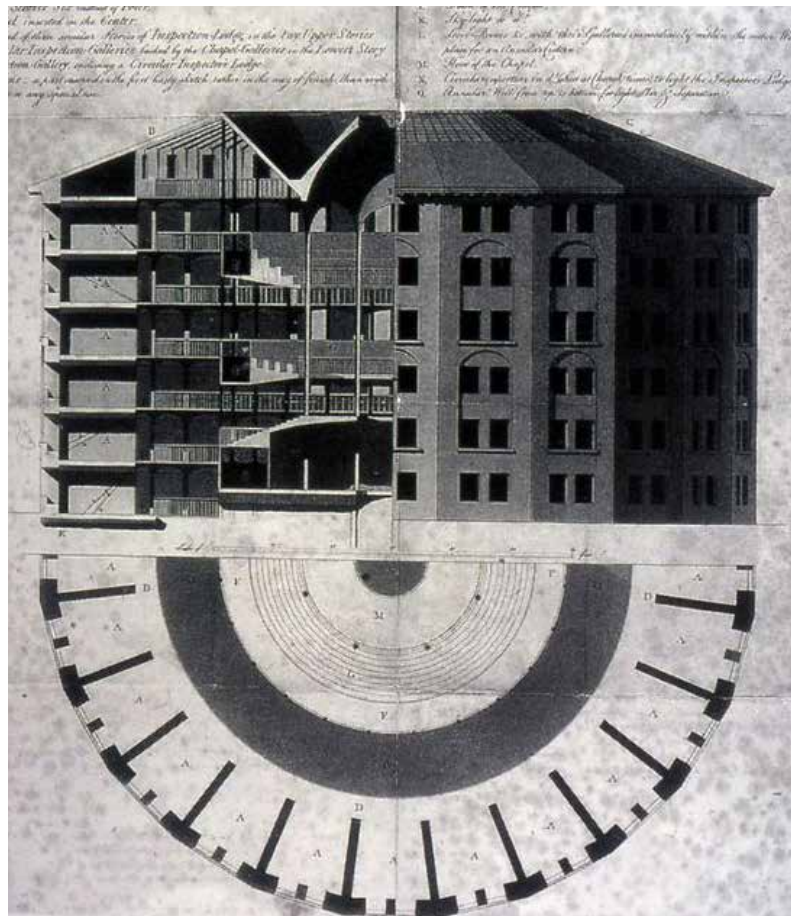
Panoptikon - Dům dozoru je typologií budovy, jež umožňuje neustálý dohled nad jejími obyvateli. Jeho tvůrcem je anglický filozof Jeremy Bentham, který ji nekoncepce pouze pro věznice, ale pro všechny typy budov, které vyžadují dohled - nemocnice, školy, továrny aj. Za jeho života nebyl panoptikon postaven, až v pozdějších letech se jím někteří inspirovali.

Jedná se o kruhovou stavbu po jejímž obvodu jsou umístěny jednotlivé cely [ve 4 až 6 patrech]. Okna cel musí být dostatečně veliká, aby prosvítala cely skrz až k vnitřnímu prostoru, kde je umístěna kontrolní věž. Tato věž umožňuje dobrou kontrolu nad celou věznicí, má pouze malá okna, skrz ně není vidět strážné uvnitř. Tím jsou vězni nuceni chovat se tak, jako by byli pozorováni neustále [jelikož netuší, kdy doopravdy pozorování jsou].

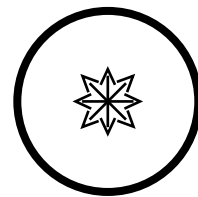
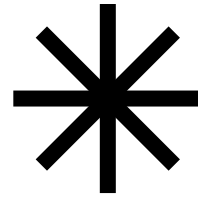
Až donedávna existovali 4 funkční věznice uplatňující princip panoptika, mezi však největší realizací panoptika patří věznice Presidio Modelo na Kubě. Kubánská věznice přezdívaná též „Kotel“ byla postavena v letech 1926-1928 a je tvořena 5 kruhovými stavbami, z nichž čtyři slouží celám a jedna jako jídelna. Uvnitř panoptika bylo absolutní ticho - jelikož kopule přenášela veškeré zvuky, bylo zde zakázáno mluvit. Dnes se celý komplex rozpadá. Mezi další fungující věznice, které uplatňovaly princip panoptika

1|věznice v Borech u Plzně

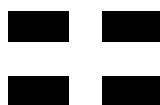

2|panoptikon

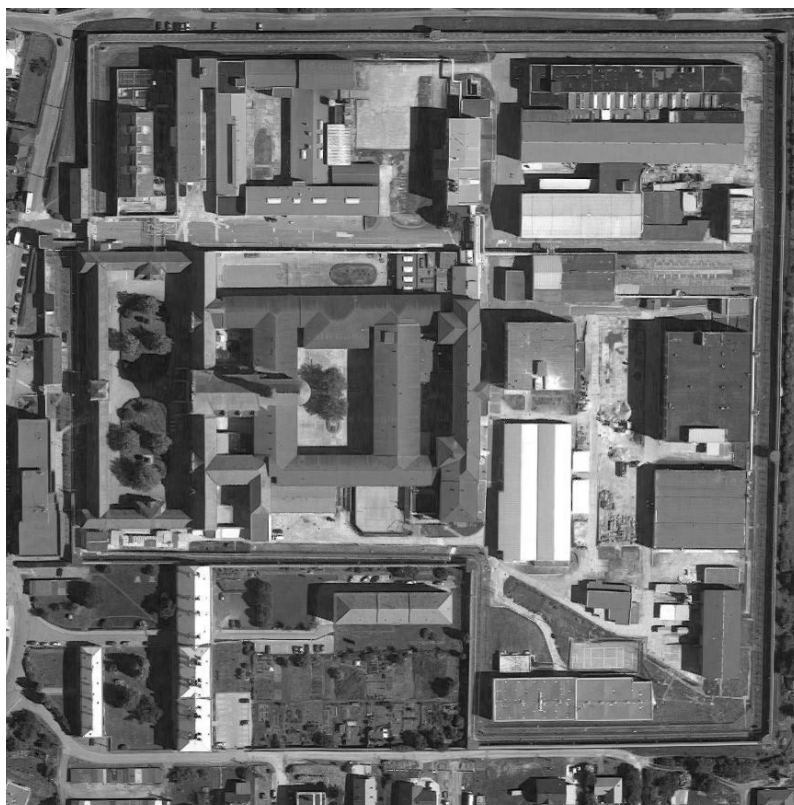
3 | věznice Jiřice

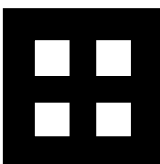
patřil tzv. „F - House“ v nápravném zařízení Stateville v Illinois [1925], který byl určen mužům s maximální ostrahou, věznice v Bredě, Arnhemu a Haarlemu. Věznice v Bredě a Arnhemu je dílem stejného stavitele Johana Frederika Metzelaara, obě pocházející z konce 19. století. Všechny čtyři objekty přestaly fungovat jako věznice v roce 2016. [T.Ch.]

PAVILONOVÝ TYP

Pavilonový typ může být dvojího druhu. Buď má každý pavilon svou jedinečnou funkci v rámci areálu, nebo naopak pavilon tvoří jednotku, která funguje aspoň částečně samostatně a je v areálu multiplikovatelná. V případě, že pavilon je opakovatelnou jednotkou může tvořit oddělení o různých režimech s různě přísnou ostrahou. Pavilonový typ s opakovatelnou jednotkou je otevřená věznice Jiřice. Pavilonový typ s různě velkými objekty s různou funkcí je například věznice Valdice a Halden v Norsku.

4 | věznice Valdice

ORTOGONÁLNÍ TYP

Pavilony jsou spojeny do pravidelných útvarů, čímž vznikají vnitřní dvory. Zároveň je výhodou proslunění a dobrá orientace při možnosti projít všechny budovy okruhem v interiéru suchou nohou. Příkladem ortogonálního typu je věznice Horní Slavkov, jejíž nejstarší část je z 60. let 20. století. Dalšími příklady jsou věznice, které vznikly původně jako vazební k okresnímu soudu a tvořily jeden areál s budovou soudu: věznice ve Znojmě, věznice v Břeclavi, bývalá věznice v Uherském Hradišti. Příkladem novodobých věznic ortogonálního typu najdeme mnoho, ze zahraničí jsou to také věznice v Korneuburgu a v Leobenu.

Převážná většina českých věznic dnes sídlí v objektech, které nebyly k tomuto účelu primárně určeny. Jedná se o konverze existujících objektů a areálů - hrady, kláštery, vojenské základny a jiné. Kapacita areálů je různá, od cca 200 do 1200 osob, ale snahou Vězeňské služby ČR je vybudování sítě většího počtu méně kapacitních zařízení namísto koncentrace velkého počtu vězňů na jednom místě. Základní typologie se liší dle uspořádání a velikosti cel. Pro typologii jsou ale klíčové nejen jednotlivé bloky s celami, ale i navazující provozy. Uspořádání se v průběhu posledních desetiletí měnilo v návaznosti na proměnu přístupu k odsouzeným. Od tradičního radiálního systému tvořeného jednotlivými bloky s centrální chodbou, kolem níž jsou uspořádány cely, až k novým typologiím s vnitřními dvory a denními společenskými prostory. [T.Ch.]

III. DNEŠNÍ VÝZNAM

EVROPSKÝ SYSTÉM

OPEN PRISON

Je otevřený typ věznice, který vznikl ve Skandinávii v průběhu 30.let 20.století. V severských zemích je rozšířen a tvoří 1/3 z počtu všech věznic ve Finsku i v Norsku.

Typ open prison je simulací běžného života na svobodě. Především ve vybavení věznice a ve způsobu denního režimu. Největší důraz je kladen na přípravu na život po propuštění. Vězňům je dávana důvěra ve velké míře a přiznávána odpovědnost za vlastní jednání. Vězni nejsou celý den drženi na celách, svůj denní režim si řídí sami, téměř všichni jsou zaměstnaní. Po práci se v areálu věznice pohybují volně. Dozorci dohlíží jakoby z povzdálí, fungují spíše jako sociální pracovníci, poradí nebo slovně rozeberou problémy jedince, neorganizují činnosti vězňů. Plusem pro stát je, že je třeba méně zaměstnanců. Věznice nejsou nezabezpečené.

V severských zemích jsou standardem cely pro jednoho. Tento typ věznic je logicky velmi oblíbený, a proto vězni mají možnost zde strávit maximálně poslední 3 roky trestu.

V Holandsku čekají vězně šestimístné cely. Budou si sami vařit, prát a organizovat svůj denní program prostřednictvím dotykového displeje v nohou svých postelí. Odsouzení budou mít omezený výběr z aktivit, které zahrnují protidrogovou výchovu nebo cvičení. Na noc budou zamykáni do svých cel. Na rozdíl od televizních reality šou snímají kamery pouze veřejná místa. Nejsou na palandách nebo v koupelně. Cely jsou vybaveny mikrofony, které přenášejí zvuk do monitorovacího centra. Zde software analyzuje hlasitost a rytmus zvuku a při počínajícím konfliktu mezi vězni se spustí poplach. Úředníci očekávají, že nové vězení uspoří peníze. Náklady na vězně byly spočítány na \$125 za noc, zatímco v ostatních holandských věznicích činí \$170. Protože je monitorování jednodušší, nepotřebuje věznice v Lelystadu tolik dozorců.

Také Rakousko se rozhodlo bojovat s krizí ve vězeňství pomocí moderních technologií, využije elektronické náramky. V tomto případě je však náramek určen na kotníky. Odsouzení budou místo ve věznici v domácím vězení. Nepřestanou přitom chodit normálně do zaměstnání, ale nebudou smět opustit vymezenou oblast. Jejich pohyb bude sledován s pomocí satelitního navigačního systému GPS. V současnosti probíhá experiment se dvěma odsouzenými za krádež, který má otestovat tento typ trestu v praxi. Přesto se Rakousko může pochlubit moderními budovami věznic či vazebních věznic.

STATISTICKÉ ÚDAJE K ČESKÉMU VĚZENÍ

Stav k 25. 6. 2018

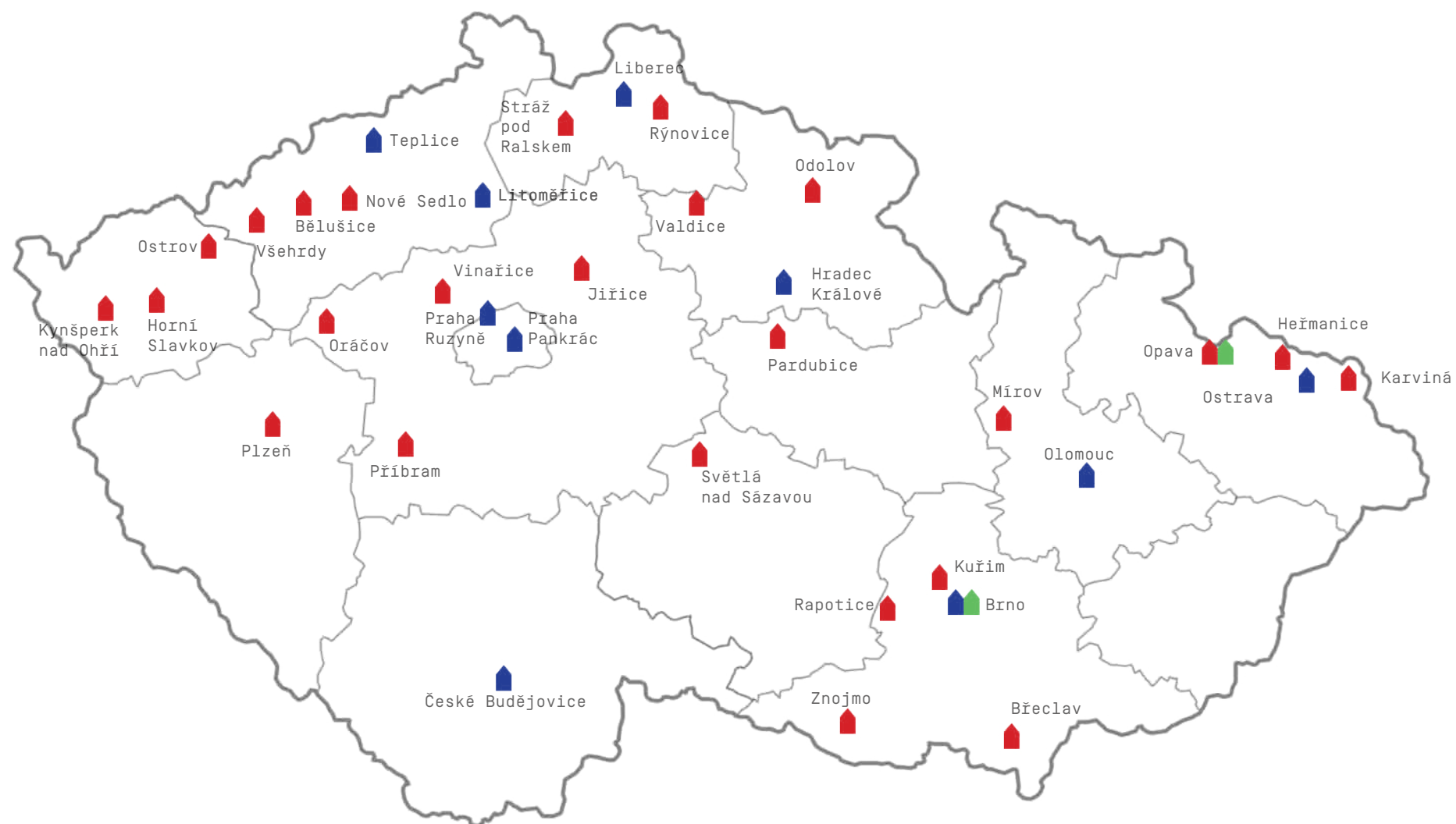
Zdroj Vězeňská služba ČR [www.vscr.cz: https://www.vscr.cz/wp-content/uploads/2018/06/TSH-27.-6.-2018.pdf[online 27.6.2018]

Oddělení-oddíl	Kapacita			Stav			Využitelnost		
	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
Vazba			2 261			1 628			72,00%
Detence			85			86			101,18%
Přijímací oddíl			1 072			912			85,07%
Ostraha - nízký stupeň zabezpečení - STANDARD	583	154	737	698	151	849	119,73%	98,05%	115,20%
Ostraha - střední stupeň zabezpečení - STANDARD	4 980	556	5 536	5 205	580	5 785	104,52%	104,32%	104,50%
Ostraha - vysoký stupeň zabezpečení - STANDARD	8 001	462	8 463	9 815	529	10 344	122,67%	114,50%	122,23%
Zvýšená ostraha - STANDARD	885	14	899	797	23	820	90,06%	164,29%	91,21%
O, ZO Specializované oddíly + krizový oddíl VTOS + STZ + ZSTZ	1 487	154	1 641	1 226	95	1 321	82,45%	61,69%	80,50%
Mladiství VTOS	109	9	118	53	7	60	48,62%	77,78%	50,85%
Vězeňské nemocnice [VV+VTOS]			210			91			43,33%
Vězeňské nemocnice [VV+VTOS]			0	0	0	0			
Celkem	16 045	1 349	21 022	17 794	1 385	21 897	110,90%	102,67%	104,16%

Věznice jsou v současnosti přeplněné, jak ukazují procenta využitelnosti, především v oddělení detence a ostrahy s nízkým, středním i s vysokým zabezpečením.

VTOS ...výkon trestu odnětí svobody
 VV ...výkon vazby
 O ...ostraha
 ZO ...zvýšená ostraha

TYPY A ORGANIZACE VĚZNIC

- Věznice
- Vazební věznice
- Detenční ústavy

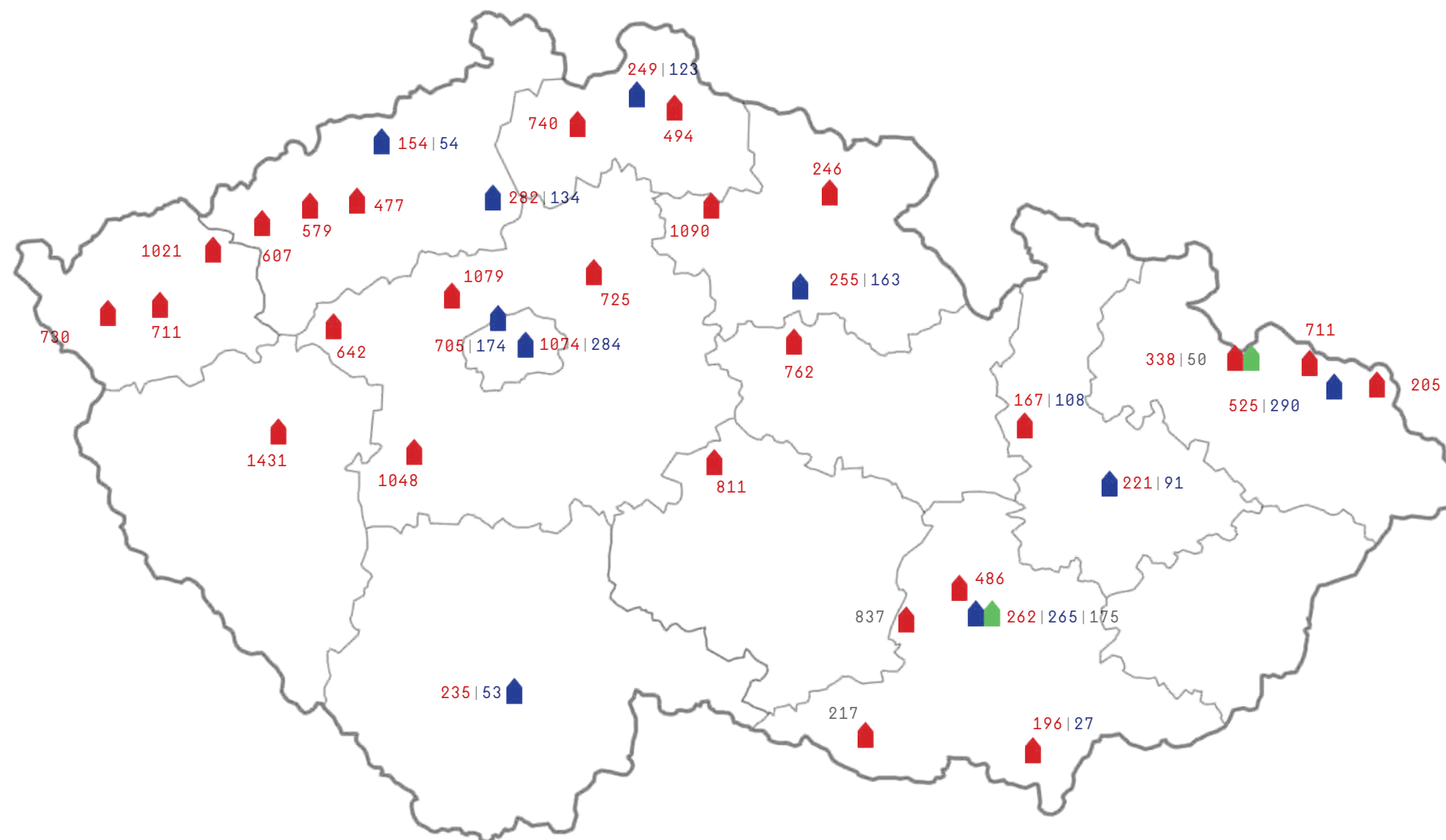
SYSTÉM VĚZEŇSTVÍ V ČR

věznice - pro odsouzené
vazební věznice - pro obviněné
detenční ústav - pro psychiatricky nebo
sexuologicky nemocné pachatele

typy věznic od 1.10.2017

- s ostrahou [dříve: s dohledem | s dozorem]
 - oddělení
 - s nízkým
 - se středním
 - s vysokým stupněm zabezpečení
- se zvýšenou ostrahou

UBYTOVACÍ KAPACITY VĚZNICE

■ počet osob ve výkonu trestu | počet osob ve vazbě | počet lůžek ve vězeňské nemocnici
■ Vazební věznice
■ Detenční ústavy

SOUČASNÁ SITUACE V ČR

- 2/3 recidivisté
- téměř stejný přístup k mužům i ženám
- nedostatek ženských věznic
- nevyhovující prostory, zabezpečovací systémy
- nedostatek ubytovacích míst, výrobních prostorů uvnitř areálu věznic
- není bez bariér

POZITIVNĚ HODNOCENÉ VĚZNICE*

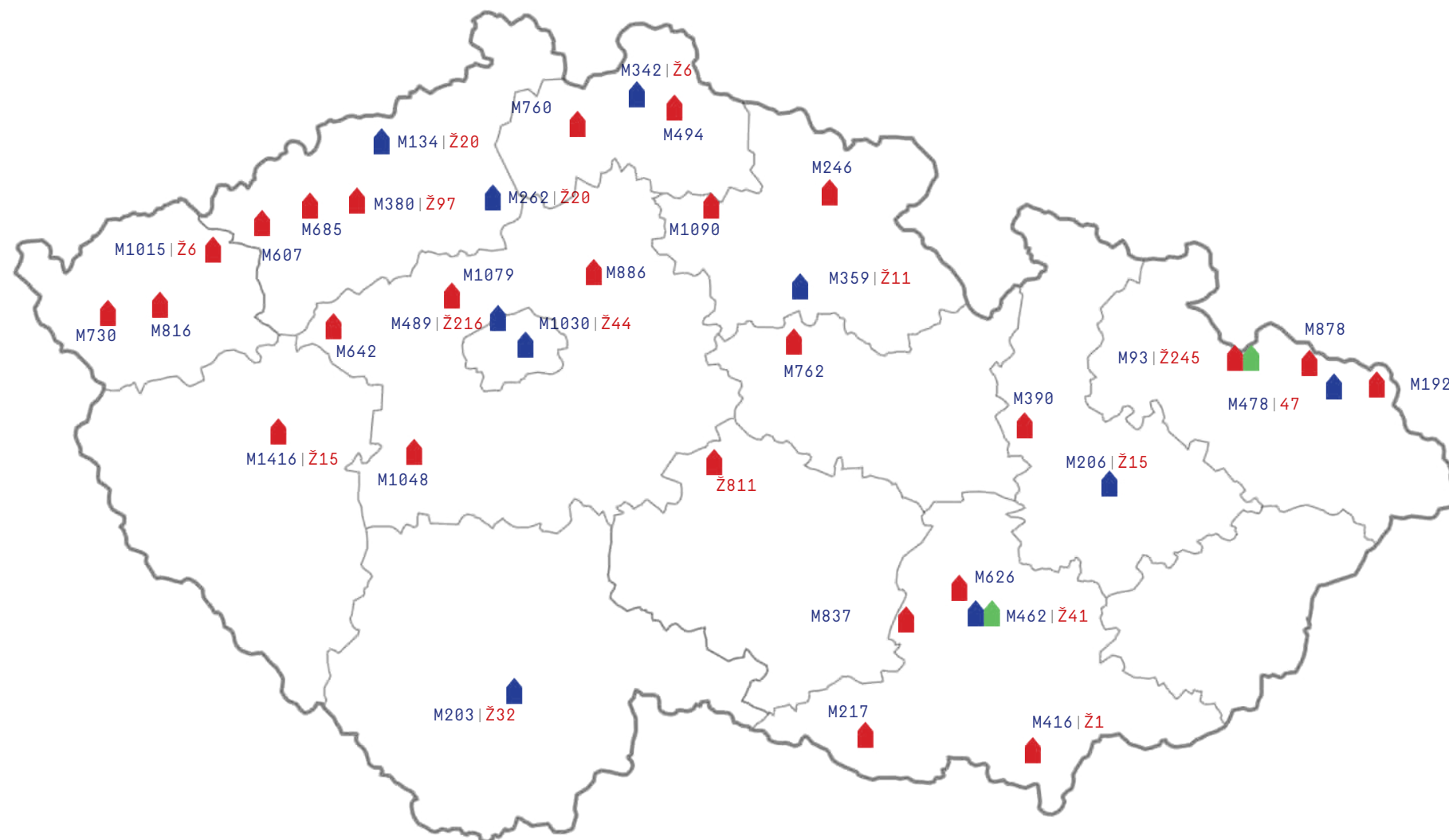
Vazební věznice Liberec
 Vazební věznice Hradec Králové

NEGATIVNĚ HODNOCENÉ VĚZNICE

Věznice Kynšperk nad Ohří
 Věznice Nové Sedlo

*[dle webu obase.cz]

MUŽI | ŽENY |

- M|Ž ...počet mužů|počet žen
- Věznice
- Vazební věznice
- Detenční ústavy

PROFIL VĚZNĚ

nejčastěji

- 22-50 let
- ZŠ, výuční list
- nižší sociální vrstvy
- většinou zadlužen
- 70% recidiva

- muži tvoří 90%
- mladiství od 15 do 18 let věku
- obvinění: M16|Ž3
- odsouzení: M58|Ž7
- mladí dospělí do 26 let věku

- ženy tvoří 5-10%
- ženy s malými dětmi do 3 let věku ve speciálním oddělení

- nárok minimálně na 4m² obytné plochy

KONCEPCE VĚZENSTVÍ DO ROKU 2025

Koncepce je oficiální dokument Vězeňské správy České republiky. Obsahuje strategické cíle a plán rozvoje českého vězeňství. Snahou je modernizování systému a jeho změna k ekonomičtějšímu fungování. [Zde jsou vybrány převážně relevantní cíle pro architektonický návrh.]

Nejdůležitějším zájmem Vězeňské správy ČR a též i všech občanů ČR je omezení recidivy vězňů. [Recidivou se rozumí opakovaná trestná činnost a následný opakovaný pobyt ve vazbě anebo ve výkonu trestu.] Omezení recidivy je pro společnost výhodné, snižuje zbytečné náklady na provoz věznic. Napravení vězni přinášejí zisk.

Proto jsou vytvářeny určité cíle, pro jejichž naplnění budou v budoucnu podnikány kroky. Vytvoření podmínek pro úspěšné začlenění odsouzených do společnosti se rozumí získání pozitivních návyků pro běžný život ve společnosti. Jedná se především o poskytování rekvalifikačních kurzů vězňům se základním nebo středním vzděláním pro práci v oboru, kde se současně zvýšila poptávka. Poskytování možnosti dokončit základní vzdělání mladistvím. Zvyšovat šanci na trhu především v manuálních nebo výučních oborech. Důležitá je i provázanost vzdělání a na ně navazujících kurzů. Poskytování vzdělávacích volnočasových aktivit, jazykových kurzů, kurzů počítačových dovedností. Významným bodem je individuální přístup k vězňům, ukotven a specifikován je v programu zacházení.

Aktivity programu zacházení členíme na:

Pracovní aktivity

Vzdělávací aktivity

Speciálně výchovné aktivity

Zájmové aktivity

Oblast vytváření vnějších vztahů

[Vyhláška č. 345/1999 Sb. § 36 odst. 2].

Pro omezení recidivy je důležité vězně učit samostatnosti a odpovědnosti, udržet si zaměstnání a vycházet s financemi. K tomu se váže cíl vytvoření podmínek pro úspěšné začlenění do společnosti a zajištění péče bývalým vězňům i po opuštění vězení. Jedná se o duchovní péči a o poradny.

Charakteristickým rysem vězení a vazby je neměnný řád, který není změněn individuálním přístupem k vězni. Denní režim je jednotný pro věznic. Náplň dne - časový rozvrh činností mezi společnými režimovými aktivitami může být různý zpravidla podle týdenního plánu realizace programu zacházení.

„V souladu s § 53 odst.6 ŘVTOS jsou realizovány extramurální aktivity s odsouzenými, které je s ohledem na délku trestu nutno formou kontaktu s civilním světem připravit na život po výkonu trestu odnětí svobody za doprovodu zaměstnanců věznice.“

Vězni mohou být zaměstnání ve vnitřním provozu věznice, u cizích podnikatelských subjektů - to buď uvnitř, nebo vně věznice, ve vzdělávacích a terapeutických programech.

Speciální výchovné aktivity probíhají individuální i skupinovou formou a zajišťují je specialisté z oddělení výkonu trestu. Jde o sociálněpsychologický výcvik, arteterapii, psychoterapii, terapeutické aktivity v rámci poradny drogové prevence.

Dalším cílem je zlepšení úrovně a dostupnosti zdravotnictví, poskytovaných ve vězení. Je důležité „zajistit dostatečné prostory pro výkon zdravotnické služby při rozšiřování kapacit věznice a při výstavbě nových věznic“.

Dalším významným cílem je bezpečnost: „Zajistit bezpečné prostředí ve věznicích, které vytvoří odpovídající podmínky pro lidské zacházení s vězněnými osobami a pro kvalifikovanou práci s doložitelným příznivým dopadem na úroveň recidivy a tím i na celkový počet vězněných osob.“ Zabezpečování věznice se děje také pomocí systémů [kamerami, mikrofony, náramky,...] aby se dozorcí mohli věnovat vězňům a byly spíše pedagogickými a sociálními pracovníky než hlídajícími dozorcí.

Další relevantní cíl Koncepce pro architektonický návrh je optimalizovat umístění věznic a umístování vězňů do nich, aby nemusely být omezeny možnosti návštěv. Jedním z cílů je vytvářet nové věznice podle norského vzoru: open prison.

PSYCHOLOGIE VĚZNĚ

Vězni se většinou necítí být vinni sami osobně, ale dávají to za vinu náhodě, systému, jejich prostředí. Proto není snadné je napravit. Kde není chyba [uznaná], těžko ji lze opravit.

„Zatím se zdá, že náprava odsouzeného pachatele souvisí více s jeho osobností než se samotným výchovným působením během pobytu ve věznici. Humanizace podmínek výkonu trestu odnětím svobody působí příznivě především na úzce ohraničené skupiny pachatelů. Po odpykání trestu usilují o návrat do normálního života zejména ti pachatelé, kteří prožívali pocity viny za to, co se přihodilo, a určité potrestání vnímali jako přirozený důsledek svého konání. Tyto postoje jsou typické např. pro pachatele nedbalostních trestných činů anebo „jinak slušné lidi“, u nichž představuje trestný čin situací silně podmíněnou téměř náhodnou epizodu, nikoli však programový skutek spáchaný po chladné kalkulaci a bez lítosti ke způsobeným následkům. Trest funguje tam, kde pachatel vnímá svou vinu. Pocit viny předpokládá normálně rozvinutou osobnost“ [Čírtková, 1998, s. 91].

Čím déle ve vězení je vězeň, tím více vězeňské prostředí znamená. „Ty zdi mají zvláštní moc: nejdřív je nenávidíš, pak si na ně zvykneš a pak jsi na nich závislý. To je institucionalizace.“ Tak to přibližuje postava Reda ve filmu Vykoupení z věznice Shawshank. [The Shawshank Redemption, USA, 1994, podle novely Stephena Kinga.] Souvisí to se zvykem, s potřebou být uznávaným, být někým. To v jakémkoliv smyslu.

Vězni, pokud se mají napravit či změnit, potřebují prvně změnit pohled na věc. Potřebují pomoc k nalezení nového způsobu žití - po propuštění. Může tím být myšlen smysl života anebo prostě nalézt to, v čem jsou dobří. K tomu jim má pomáhat právě individuální program zacházení.

Je třeba motivovat vězně. Vězeňská správa používá k motivaci k lepšímu chování různé skutečnosti. Oblast utváření vnějších vztahů neboli extramurální programy podporují odsouzené ve vztazích s rodinou, s blízkými osobami a přáteli mimo kriminální subkultury, které jim pomáhají čelit negativním dopadům prizonizace. Do této oblasti patří návštěvy, telefonáty a korespondence odsouzených, které jsou upraveny Zákonem č. 169/1999 Sb. Mimořádně návštěvy a telefonní hovory jsou upravovány vnitřním 24 hodinovým řádem věznic. Jako formu odměny lze povolit návštěvu bez zrakové a sluchové kontroly v místnosti k tomu určené [„intimku“]. V některých případech je také odsouzenému umožněno přerušit VTOS za účelem návštěvy rodiny doma. [Drahovský]

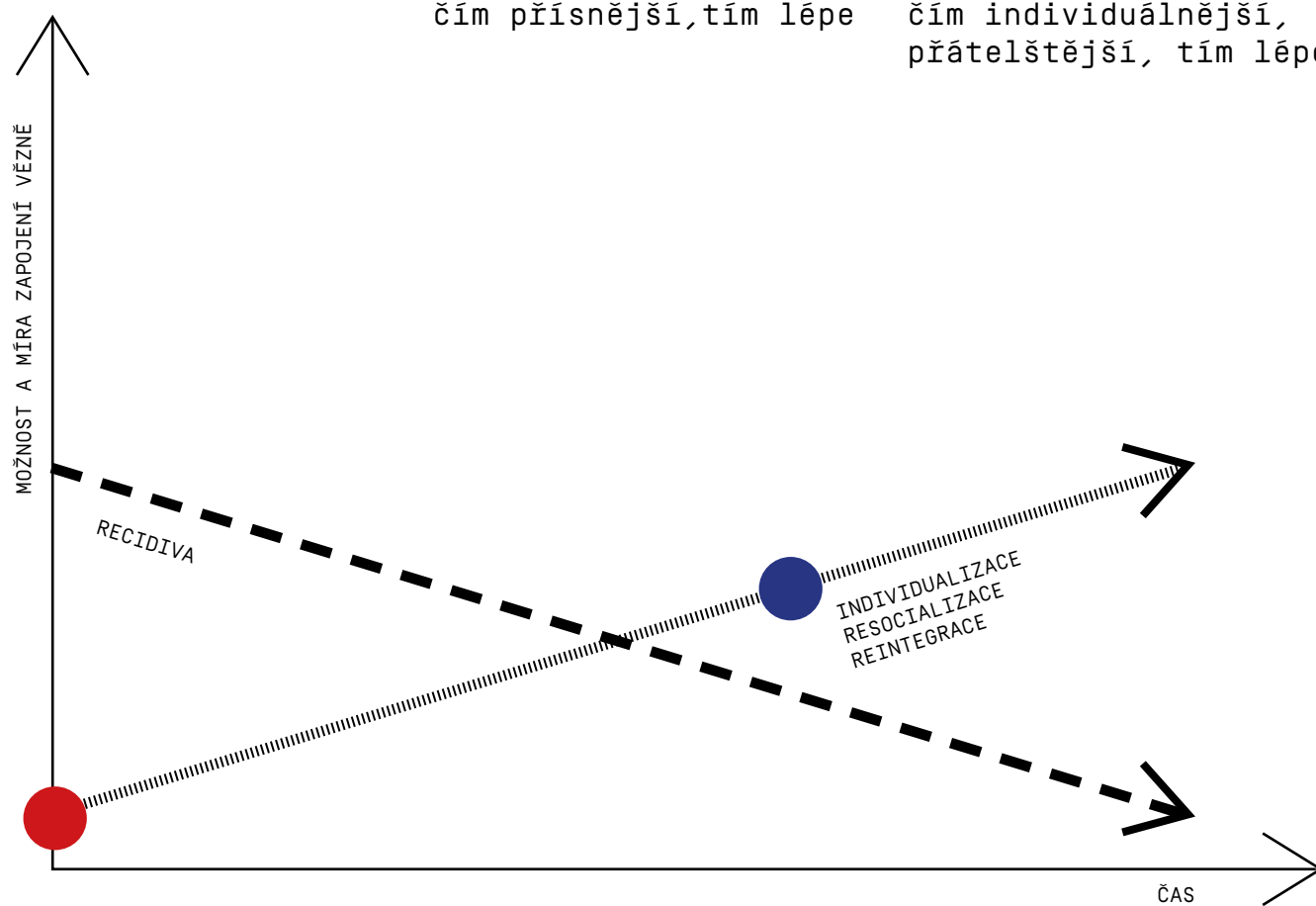
Zatím vězení výborně funguje jako izolace od vnější společnosti. To má svůj následek v utváření vězňů a jejich semknutí proti světu „tam venku“.

Výroky a poznatky o možné nápravě pachatelů vyznívají dost pesimisticky. Faktory, které nepříspívají k nápravě pachatelů a omezení recidivy, jsou samostatné osobnosti pachatelů a delikventů a neexistence jednotných pravidel hodnocení vězňů u soudu.

Důležitý faktor, který nápravu, převýchovu a resocializaci vězňů výrazně ztěžuje, je fakt, že jedinec je zásadní měrou ovlivňován kolektivem, tedy ostatními vězni. Čím menší kolektiv vězně nekontrolovatelně ovlivňuje, tím snáze se vychovatelům s vězni pracuje.

SROVNÁNÍ VNÍMÁNÍ A SYSTÉMU VĚZEŇSTVÍ

	● TRADIČNÍ	● MODERNÍ / OPEN PRISON
velikost cely:	minimální [méně než 4m ² /vězně]	8m ²
počet lidí v cele:	4-18 vězňů, průměrně 10 vězňů	1-2 vězni
vybavenost cely:	palandy, wc, umyvadlo čím přísnější režim, tím méně vybavení	postel, skříň, stůl, TV wc+umyvadlo+sprcha
zacházení:	bez rozdílu, nelidské	individuální
možnost volného pohybu po vězení v rámci režimu:	ne	ano
vnímání:	trest čím přísnější, tím lépe	výchova čím individuálnější, přátelštější, tím lépe

IV. ÚVAHA

Hlavní otázka zní, jak můžeme ovlivnit nebo omezit recidivu. Jak vytvořit prostředí ve vězení, které přispívá k motivaci ke spořádanému životu na svobodě.

Současné pokrokové příklady věznic se zaměřují na individualizaci přístupu k vězni za účelem jeho resocializace a reintegrace. Což může znít jako protimluv. Jde o to, že se jasně vymezí prostory, které jsou soukromé - patří konkrétnímu vězni - a sdílené - které jsou sdíleny specificky velkou skupinou vězňů.

Vězni, kteří mají svůj díl soukromí, jsou klidnější, lépe pracují s dozorcí - vychovateli - sociálními pracovníky, psychology a speciálními pedagogy. Také mají větší zájem na svém osobním rozvoji. Kvalitnějším vybavením dává věznicové vězni najevo, že ho vnímá jako člověka, ne jako jen něco podřadného.

Resocializací a reintegrací je myšleno návrat do společnosti na svobodě. Také to je vnímáno jako vytváření vztahů s psychologem, pedagogy, vychovateli a ostatními vězni. V prostorech, které jsou k tomu určeny, je možnost vznikání vztahů kontrolovat a směřovat.

Naproti tomu v minulém vnímání vězení, neexistovalo, že by vězeň měl soukromí a už vůbec nebylo požadováno, aby navazoval vztahy s dozorcí či dalšími vězni. Věřilo se, že horší trest člověka napříště od zločinu odradí. Nebralo se v úvahu, že člověk, kterému je páčeno zlo, zná jen zlo, to zlo pak tvoří i dalším lidem.

Vývoj trestu odnětí svobody se stává humánnějším a individuálnějším. Je kladem čím dál větší důraz na individuum a na život po skončení trestu. Vnímání se posunulo od trestání a ponižování k výchově a učení a nápravě.

Samozřejmě záleží na dalších faktorech, které rozhodnou, jestli se snaha o nápravu vydaří. Hlavní faktory, které ovlivňují nápravu a nelze je pravděpodobně zmírnit architektonickým návrhem, je konkrétní osobnost vězně, jeho výchova a pozadí, také vnímání viny, na druhou stranu je to konkrétní praxe psychologů, pedagogů a vychovatelů. Architektura vytvoří podmínky, jakými činnostmi budou tyto prostory naplněny záležitostí na aktérech.

Domnívám se, že v Česku by mohl moderní systém fungovat nejprve v malém měřítku [100-200 vězňů], pro časově omezený pobyt vězňů, jako specializované výstupní oddělení, jen pro vybrané motivované vězně za dobré chování. V otevřené věznici Jiřice vězeň stráví maximálně 18 měsíců, stejně jako v referencích rakouských věznic. Na to bych se chtěla soustředit.

II.

REFERENČNÍ STAVBY

LEOBEN, Justiční centrum, Rakousko

Dr. Hanns-Groß-Strasse 7 + 9, 8700 Leoben, na okraji centra města

Vznik: 2004, hohensinn architektur

Kapacita, rozloha: 205 vězňů | 16 962 m²

Režim: Věznice pro vězně s trestem odnětí svobody do 18 měsíců.

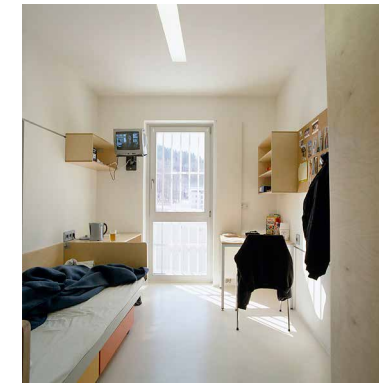
Koncept: Soudní budova se otáčí k městu, komplex pokračuje za ní vězeňskými budovami pro vazbu a výkon trestu. Transparentní vstupní budova soudu zhmotňuje v sobě obraz justice, která má být průhledná a slouží jako veřejné služby pro občany. Vytvořené podmínky pro vězně mají simulovat každodenní život na svobodě, domov, práce, volný čas, v nejlepším případě povedou k plynulé resocializaci vězňů.

Cely: Ubytovací jednotky jsou navrženy jako sdílené byty, každá až pro 15 obyvatel. Každá jednotka se skládá z kuchyně, hygienického zařízení, tělocvičny a denní místnosti a dokonce z venkovní lodžie.

Vybavení: Každému šestipodlažnímu oddělení slouží proměnná zahrada na střeše, dvůr se sportovištěm vyplňuje prostor od budov k ohradní zdi.

Zabezpečení: Práce a zařízení pro volný čas jsou koncipovány tak, aby vězňové měli přístup k nim nezávisle, aniž by byli doprovázeni. To ulehčuje práci zaměstnancům věznice a zabraňuje to pocitu neustálého střežení vězňů.

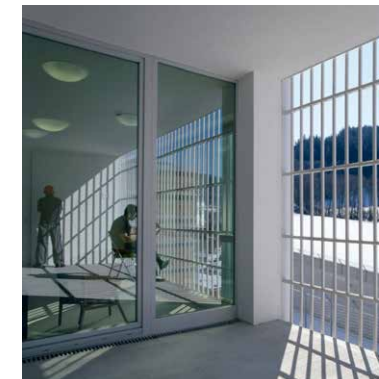
*Architektonická cena spolkové země Štýrska 2004

3 | cely pro jednotlivce

5 | společenská místnost

7 | společná lodžie

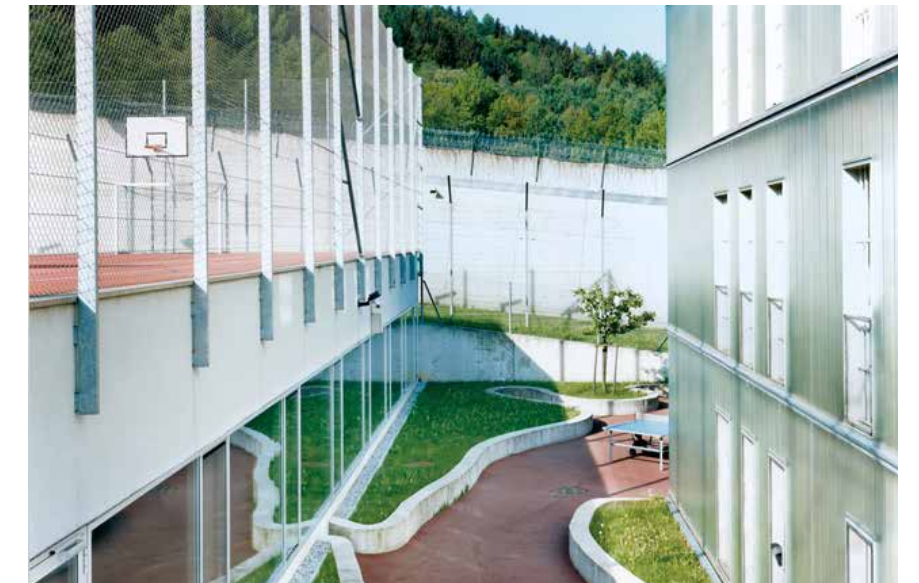
8 | ubytovací sekce pro vězně

4 | transparentní soudní budova, věznice vpravo

6 | foyer v soudní budově

9 | exteriér ke sportování

KORNEUBURG, Justiční centrum Korneuburg, Rakousko

Landesgerichtspl. 1, 2100 Korneuburg

1 km od centra města, mezi železnicí a dálnicí

Vznik: 2012, DIN A4 Architektur

Kapacita, rozloha: 262 vězňů | 33 500 m²

Režim: Vazební věznice a věznice, pro tresty odnětí svobody max. 18 měsíců

Koncept: Komplex je ztělesněním moderního vězeňství založeného na důvěře, bezpečí a hlavně na nápravě. Komplex je postaven v pasivním standardu. První část tvoří budova soudu, správy a administrativy, druhou částí je věznice se vstupním objektem. Mezi oběma částmi areálu je veřejný prostor, avšak v podzemí jsou objekty propojeny kvůli předvedení před soud.

Cely: Pro jednotlivce, popřípadě pro dva s hygienickým zázemím, psacím stolem a výhledem do okolí nebo do dvora.

Vybavení: Budova ve tvaru T obsahuje cely a zařízení pro vězně, centrální jídelnu, místnosti pro vzdělání, práci, psychologickou pomoc a volný čas. Exteriér - 3 dvory jsou vybavené sportovišti nebo jednoduchým prázdným prostorem, čtvrtý dvůr slouží pro vjezd aut a zásobování. V přízemí je knihovna s výhledem ke sportovišti. Všichni vězni jsou povinni pracovat, někteří v provozu, jiní mohou pracovat mimo objekt věznice.

Zabezpečení: Klasicky vysokou zdí s ostnatým drátem a kamerami, ale bez dozorčí věže.

*Státní cena za architekturu a udržitelnost 2014

10|celkový pohled na věznici, vyšší T-budovu a vstupní objekt, dále veřejný prostor a soudní budovu

11|venkovní hřiště

12|cela pro jednotlivce

13|jedno ze dvou atrií v soudní budově

14|jedna ze soudních síní

HALDEN, Nápravná služba vězení, Norsko

Justisveien 10, 1788 Halden, mimo město

Vznik: 2010, Dánská skupina Erik Møller Architects,

norská HLM Arkitektur AS

Kapacita, rozloha: 245 vězňů | 340 zaměstnanců | 300 000 m²

Režim: Věznice s nejvyšší ostrahou

Koncept: Během dne je vězňům k dispozici mnoho pracovních, výukových a pohybových aktivit. Dokonce chtějí zavést kurz lezectví. Are Hoidal vidí jako negativní zaměřovat fyzické aktivity na tvorbu svalů - posilovnu - považuje to za násilnické. Naopak vyzdvihuje týmové sporty. [Gentleman, 2012] Otevřené věznice fungují na základě vytváření komunity. Jde o vytvoření vzájemného respektu mezi vězni a personálem a naučení se komunikace a interakce mezi sebou. [James, 2011]

Samostatné cely pro jednotlivce [7m²] s hygienickým zařízením [wc+sprcha[6m²]], s TV, se stolem.

Společenská místnost s kuchyní, s jídelnou a obývacím posezením je pro 10 až 12 cel [65m²].

Vybavení: Věznice má vlastní obchod, dům pro aktivity, sport či rukodělné činnosti. Návštěvnické místnosti vybavené podobně jako hotelové pokoje. Návštěvnická chatka slouží k 24 h návštěvám. [Ne všichni vězni je však mají povolené.]

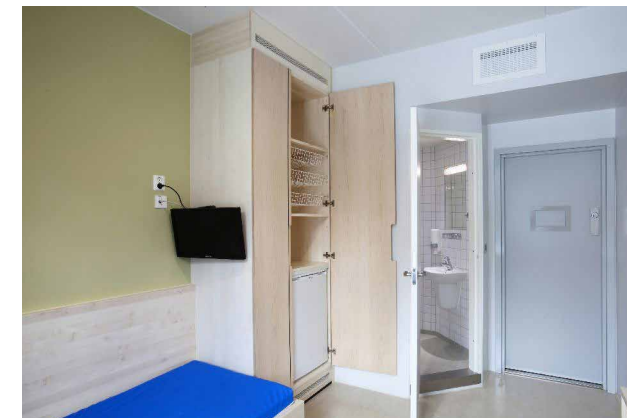
Zabezpečení: Vězni jako vrazi, sexuální devianti, třetina drogově závislých jsou ubytováni v oddělené sekci. Volnější režim je v dalších odděleních. Přitom věznice není zabezpečena konvenčně elektrickým plotem a dozorčí věží, ale je vybavena kamerami.

Zajímavostí je systém podzemních tunelů pro dozorce vedoucí skrz celý areál. Místnosti pro dozorce jsou navrženy skromně, aby podněcovaly dozorce k pohybu po vězení. [Gentleman, 2012]

Recidiva: je v Norsku 16%

15 | exteriér ubytovací sekce

16 | cely

17 | společenská místnost

18 | dvůr

19 | exteriér u návštěvnických jednotek

JIŘICE, 1. otevřená věznice v ČR

Ruská cesta 404, 289 22 Lysá nad Labem,
nedaleko od obce Jiřice

Vznik: 2017 jako pilotní projekt české vězeňské služby

Kapacita: 32 vězňů, možné budoucí rozšíření

Režim: věznice s nízkým stupněm zabezpečení

Koncept: Věznice následuje svůj severský vzor a vznikla, aby simulovala klasický život a vězňi se cítili téměř samostatní.

Cely: Cely jsou pro dva vězně. Pro každé 2 ložnice je k dispozici sociální zařízení.

Vybavení: Věznice se skládá ze 4 domků. V každém domku jsou 4 ložnice a velká společenská místnost. Ta slouží k vaření, praní, stravování, odpočívání.

Zabezpečení: Všichni vězňi pracují mimo věznici.

O chod věznice a o vězně se stará odborný personál: vychovatel, speciální pedagog, pedagog volného času, sociální pracovník, psycholog, vychovatel, terapeut, vedoucí otevřené věznice

Kromě každodenního pracovního zaměstnání jsou připraveny volnočasové aktivity - projekty: Zemědělec, Farmový chov daňků, Okrasná zahrada, Včelstvo, Ovocný sad

Pozitiva jsou větší míra soukromí, samostatnosti, zodpovědnosti, také menší míra konfliktů mezi odsouzenými. Pro správný provoz a fungování je nutné zaměstnávat vězně mimo věznici.

20 | domky

21 | společenská místnost

22 | cely po dvou

III.

LOKALITA

I. SITUACE UMÍSTĚNÍ VĚZNICE Z HLEDISKA URBANISMU

V 19. století byly zřizovány věznice zpravidla ve městech v návaznosti na soudy. Dnes existují tři typy umístění věznic. Ve 20. století byly vazební věznice stavěny do blízkosti soudů.

V přírodě | Mírov

Do odlehlých lokalit jsou umísťovány věznice s přísným režimem, kde je nutná naprostá izolace vězňů. Nevýhodou je nutná stavba celé nové technické a dopravní infrastruktury. Zaměstnávání vězňů vně areálu je komplikované, vzhledem k režimu věznice až nemožné.

Na vesnici, na okraji města | Světlá nad Sázavou

Zavedení technické infrastruktury lepší než u věznice v přírodě. Lepší možnosti zaměstnávání vězňů vně areálu s ohledem na režim věznice.

Uvnitř města | Znojmo

Napojení na stávající infrastrukturu snadné. Práce vně areálu je dostupná podle nabídky lokality. Účinek areálu věznice v městské struktuře je negativní, protože vytvoří bariéru. Mezi lidmi může být rozšířen strach o jejich bezpečnost.

II. FAKTORY PRO VÝBĚR MÍSTA

Důležitým faktorem pro výběr místa je blízkost města, představuje možnost práce vězňů ve městě a také blízké územní pracoviště soudu. Těto podmínce vyhovují už okresní města s dostatkem příležitostí a s územním pracovištěm okresního soudu. Znamená to snížení nutných nákladů na dopravu mezi věznicí a budovou soudu. Výhodou je zavedená technická a dopravní infrastruktura. Dalším faktorem je dobrá dostupnost veřejné dopravy pro návštěvy vězňů. Požadavkem Koncepce vězeňství do roku 2025 je rovnoměrné rozmístění věznic a vazebních věznic po celém území republiky. Potenciální místa pro novostavbu jsou pozemky s nevyhovující zástavbou nebo nevyužitě - brownfields v zájmu udržitelnosti a ohleduplnosti nezabírat zemědělskou půdu. Výhodou brownfieldů je i to, že se zpravidla nachází uvnitř sídla.

umístění v rámci Prahy

parcela

III. SOUČASNÝ KARLÍN

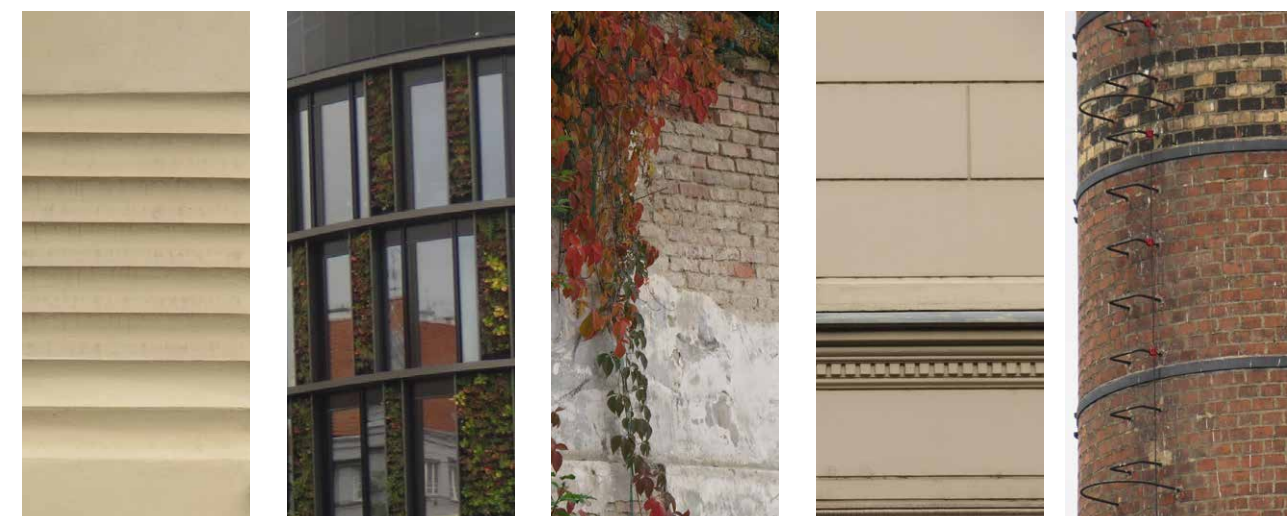
Karlín je vhodné místo pro otevřenou věznici. Umístění v rozšířeném středu Prahy znamená pracovní příležitosti pro vězně, anonymitu, příležitosti profesionálního poradenství, dobrou dopravní dostupnost cílů v rámci města a též dopravní dostupnost věznice pro návštěvy a možnou návaznost na soudy.

Čtvrť se stále rozvíjí, slibuje další lukrativní umístění společností a podniků v rámci sídla a k tomu odpovídá i vzrůstající zázemí. Současný Karlín nabízí možnosti zaměstnání vězňů mimo věznici: kamenictví, hodinářství, autoopravna, oprava kol, servis lyží a snowboardů, úklid po stavbě. Možnosti trávení volného času mimo věznici: jazyková škola, fitness, park Žižkov.

IV. PERNEROVA - THÁMOVA - ŠALDOVA

Dle Územního plánu Prahy lze na parcelu umístit: zvláštní komplexy obchodní, vysokoškolské a pro kulturu a církev za podmínky, že jejich umístění bude součástí celkové urbanistické koncepce. Drobnou nerušící výrobu, sběrný surovin a malé sběrné dvory, Pro podmíněně přípustné využití platí, že nedojde k znehodnocení nebo ohrožení využitelnosti dotčených pozemků.

Samotná parcela zatím vypadá jako trhlina v pravidelné rastrové struktuře Karlína. Je jedním z posledních volných nezastavěných parcel v Karlíně a v podstatě nedokončeném bloku. Místo je jen přehlížené. Kolem se stále něco děje. Lidé tudy chodí do práce a pak na obědy, venčit psy, něco si vyřídit, zaparkovat. Je zde cítit zaměstnané a činné okolí, místo samotné je jakoby znuděné, nečinné, tiché nebo čekající. Přesto tu čas běží, je totiž odpočítáván pravidelně projíždějícími vlaky a na podzim barvícími se stromy. Je to trhlina do vystavené a tvrdé struktury, kterou stéká měkkost rostlin, dřevin z tvaru kopce Žižkova. Měřítko velkých budov je zdobeno texturou vlastní materiálům. Především u starých více než u opravených či u nových. Místo i jeho blízké okolí charakterizují kontrasty. [Nové x staré, opravené x ponechané bez zájmu, pěstěné x neudržované, výstavní x přehlížené, vystavené x rostlé, tvrdé x měkké, zaměstnanost x nuda, ruch x ticho.]

parcela

nová administrativní budova a park

kaplička

současné využití parcely

Forum Karlín

IV.

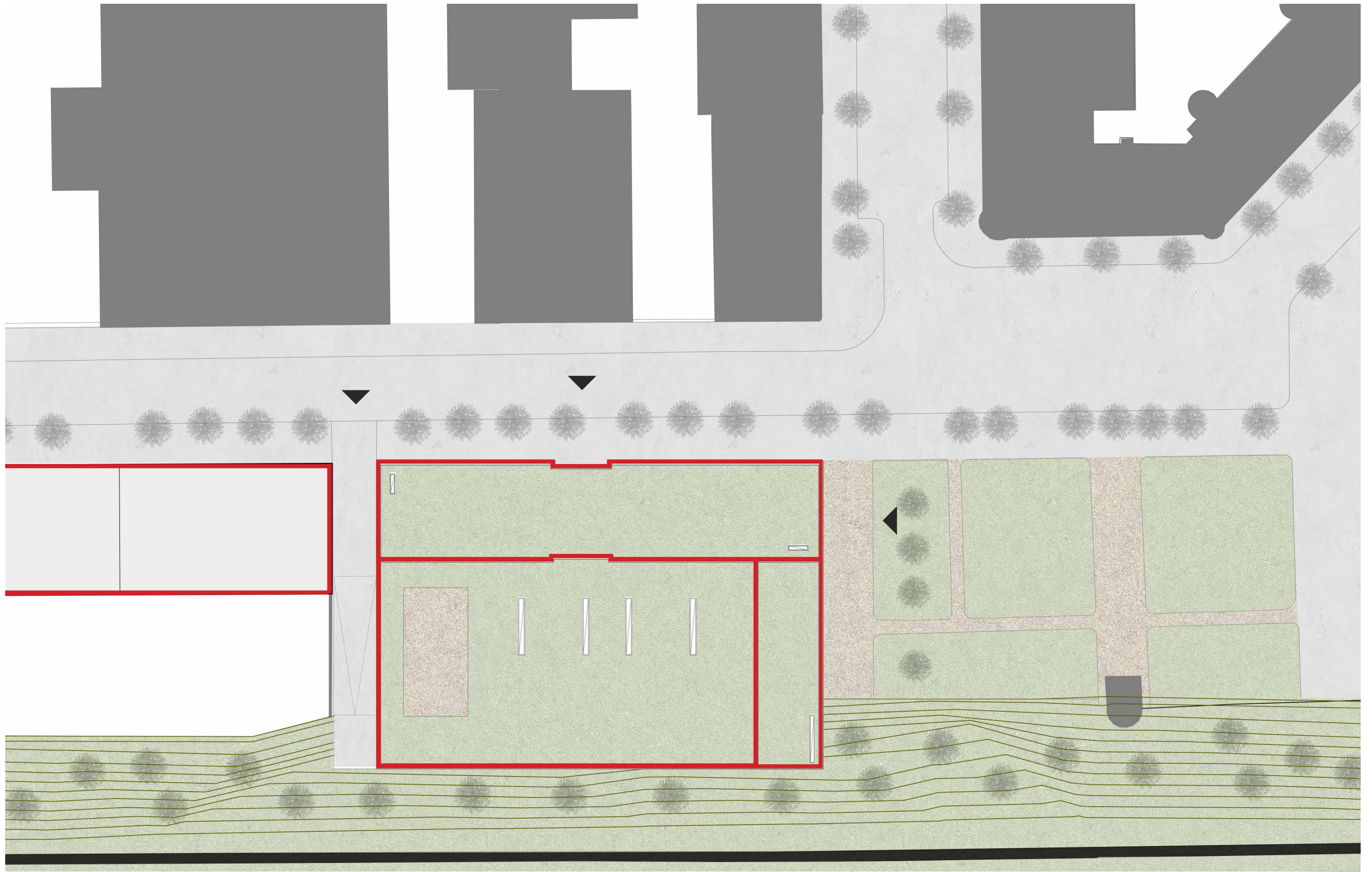
NÁVRH

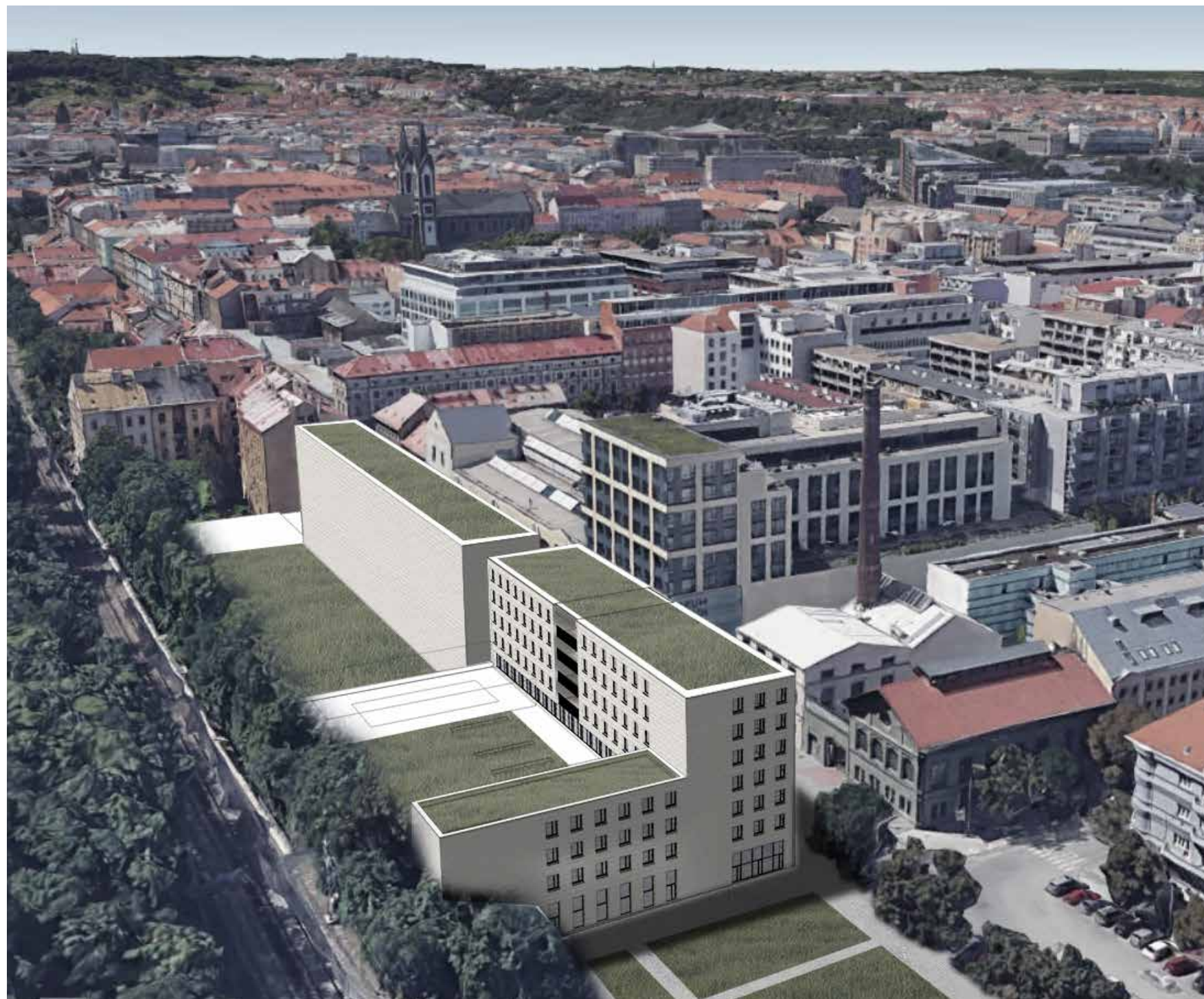
I. POLOHA

Otevřená věznice je umístěna na východní části zadané parcely na rohu Pernerovy a Thámovy ulice, dotváří zbývající část bloku v pravidelném rastru Karlína. Budova věznice je pro veřejnost přístupná z hlavní uliční fasády orientované na sever a z východní fasády mířící do parčíku. Jižní okraj rovinaté parcely navazuje na strmý svah Vítkova, ve kterém vedou koleje železnice.

Součástí návrhu je doplnění bloku v rámci návrhu hmot. Do středu bloku navrhuji hmotu městského bytového domu se 7 nadzemními podlažními, v přízemí s malými provozovny orientovanými do ulice. Vnitroblok zůstává soukromý bez přístupu veřejnosti. Parkování je vyřešeno podobně v rámci bloku, pod věznicí, pod dvěma sekcemi bytového domu v podzemních garážích. Vjezdy se nachází po obou okrajích bytového domu, východní vjezdová rampa je společná pro budovu věznice i bytového domu.

z nahladu

II.KONCEPT

Smyslem současného a budoucího vězení je dát odsouzeným druhou šanci, smysluplnou práci, potřebně vzdělání, možnost najít nové zájmy, možnost snížit dluhy, udržet kontakty s blízkými. Ukázat vězňům, že mohou vytvářet pozitivní hodnotu a být za to následně oceňováni. Zachovat důstojnost, soukromí, učit soběstačnosti a zodpovědnosti za svůj život. Nahradit nezájem lidskostí. Především snížit recidivu, což má pozitivní vliv na ekonomiku i celou společnost. Návrh vytváří příjemné prostředí v otevřeném vězení, které přispívá k motivaci ke spořádanému životu na svobodě a tím tedy ovlivňuje recidivu. Spokojený personál věznice může pozitivně působit na ubytované odsouzené. Návrh počítá s moderním systémem otevřené věznice v malém měřítku [50 vězňů], podobně jako výstupní oddělení s časově omezeným pobytem vězňů od 1,5 roku až maximálně 3 roku. Vězni jsou do otevřené věznice umísťováni na základě motivace k nápravě a na základě referencí dobrého chování.

Návrh koncentruje rozličné funkce otevřené věznice na roh bloku po vzoru ostatních budov v Karlíně a snahy o hustě zastavěné město. Ve 3.podlaží se nachází nejdůležitější společenský prostor svou funkcí pro věznicí - centrální komunikace, na níž jsou soustředěny prostory vzdělávací a terapeutické a duchovní. Komunikace má být prostorem, kde se setkávají všichni vězni a personál, kde vznikají sociální vazby v rámci celé věznice. Komunikace se otevírá do střešní zahrady nad tělocvičnou směrem do vnitrobloku k Vítkovu. Hmota tělocvičny je využita jako k vyzdvížený exteriérový prostor vnitrobloku, který se tím pádem může používat jako společný prostor pro rekreaci vězňů. Dalším významným společným prostorem v měřítku jednoho oddělení je kuchyně s jídelnou a obývacím sezením, zde probíhají každodenní činnosti.

Otevřená věznice má být prospěšná i veřejnosti nabídkou využití. Přínos věznice pro veřejnost spočívá v pronajímatelné tělocvičně, dílně, kavárně, podzemnímu parkování, popřípadě lékařem. Části využitelné veřejností se nachází v 1. a 2. podlaží. Interní provozy věznice od 3. podlaží výše.

Pro otevřenou věznici je důležité jasné vymezení soukromých a společných prostor. V ubytovací části jsou soukromé ložnice s koupelnou a wc a společná kuchyně s jídelnou a obývacím sezením. Jasné vymezené prostory soukromé a sdílené zjednodušují práci sociálních pracovníků, psychologů a speciálních pedagogů. V klasické věznici odsouzený nemá prakticky soukromí, se svým vlastním pokojem dostává větší důstojnost. Na druhou stranu otevřená věznice má prostory pro vznikání sociálních vazeb - místa, kde se odsouzení nebo personál mezi sebou setkává neformálně - kuchyňka personálu nebo centrální komunikace.

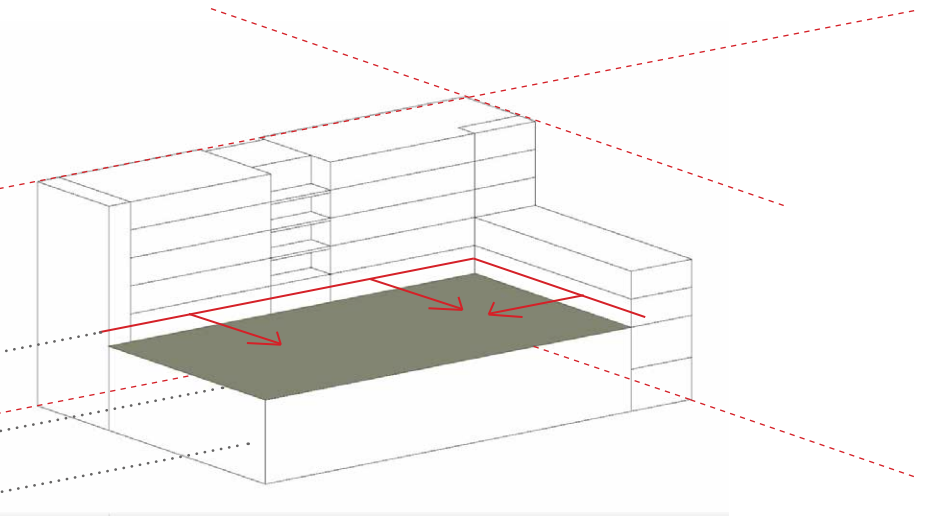
TVAR

vymezeno blokem

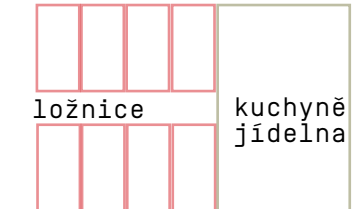
centrální komunikace

střešní zahrada

tělocvična

SOUKROMÉ X SPOLEČNÉ X VEŘEJNÉ

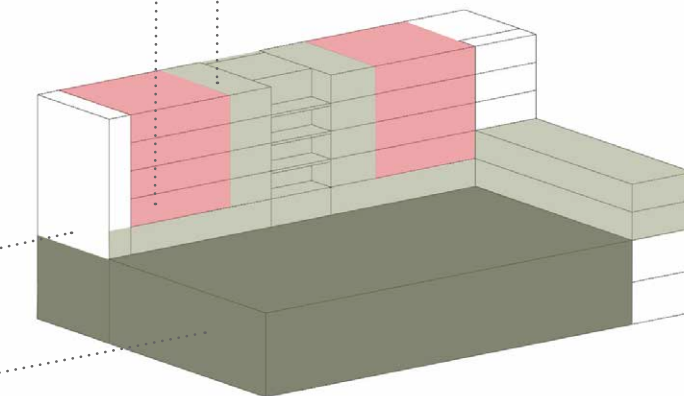

soukromé

společné

společné

veřejné

III. PROVOZ

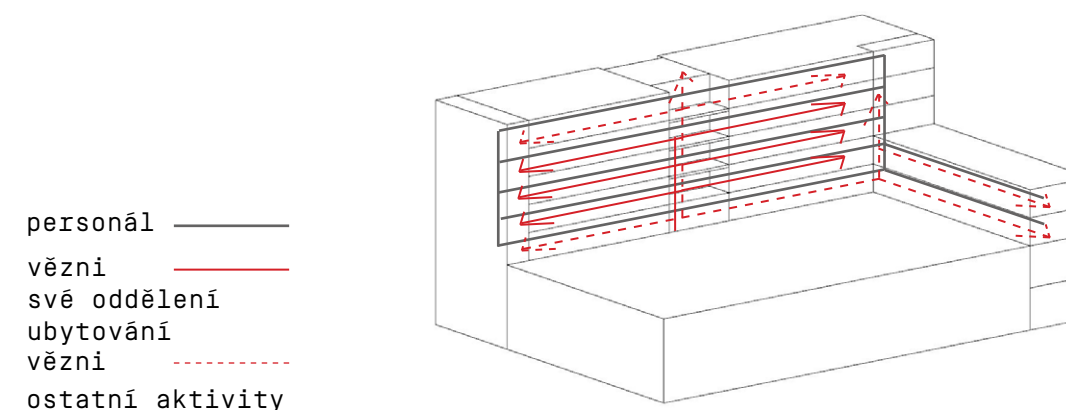
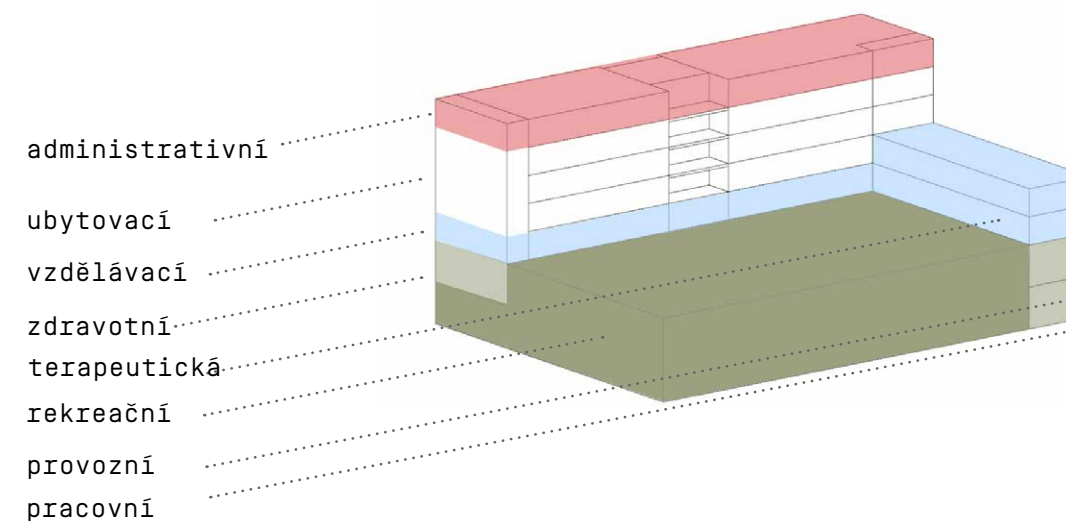
Věznice v sobě integruje více funkcí, které mají různý způsob a čas využití. Ubytovací část je obývána především v noci. Personál věznice ji na noc opouští. Během dopoledne část vězňů odchází do zaměstnání mimo věznici. Část vězňů pracuje v dílně, část vězňů pracuje v kavárně nebo v úklidu společných prostor. Část vězňů pracuje před prací nebo po práci výuku ve věznici - počítače, jazyk, finanční gramotnost. Po práci většina odsouzených má terapie nebo společné sportování. Během dne jsou přítomni speciální pedagogové, sociální pracovníci, terapeuti, poradci v pohybu po věznici nebo ve svých kancelářích k individuálnímu poradenství.

Tělocvična bude pronajímána školám nebo sportovním spolkům, v časech, kdy není využita vězni. Pro firmy věznice nabízí dílnu ve druhém nadzemním podlaží a pracovní síly pro drobnou výrobu, třídění, rozebírání. Podzemní parkování je určeno pro personál a dále pro veřejnost. Vězeňská služba může organizovat semináře určené pro budoucí zaměstnance věznic v učebnách ve třetím podlaží. V případě tělocvičny je přístup oddělený, v případě kavárny je zde společný časový režim provozu.

Vězni mají přístup pouze do svého ubytovacího oddělení. Nesmí se zdržovat na cizím ubytování. Primárně vězni využívají hlavní schodiště, obě vedlejší schodiště slouží především personálu k rychlému procházení různými odděleními. Vedlejší východní schodiště využívají vězni jen mezi 3NP a 4NP, aby se dostali na terapii, nebo mezi 3NP a 5NP kvůli poradenství, které bude probíhat občas. Vedlejší schodiště jsou přístupná veřejnosti z garáží v podzemním podlaží do přízemí.

Společné prostory ve 3. podlaží jsou seřazeny podle potřebného ticha, od západu na východ se hluchost činností snižuje. Ve 3. podlaží v hlavní části se nachází vzdělávací prostory - 3 učebny a knihovna. Ve vedlejší části domu je navržena kaple s výškou přes dvě podlaží, v nejzašším rohu na východní straně. Ve vedlejší části ve 4. podlaží jsou umístěny terapeutické místnosti s kancelářemi psychologů. Tyto místnosti si žádají více pocitu soukromí než mají společné prostory v 3. podlaží.

ČÁSTI PODLE FUNKCÍ

IV. STAVEBNÍ PROGRAM

UBYTOVACÍ
PROSTORY

3x oddělení po 8
3x oddělení po 8 + 1
bezbariérová ložnice

VZDĚLÁVACÍ
A TERAPEUTICKÉ

2 malé učebny
1 velká
knihovna
skupinová terapie
individuální terapie
kaple

PRACOVNÍ
PROSTORY

dílna
kavárna

SPORTOVNÍ
PROSTORY

tělocvična
sál
hřiště

ADMINISTRATIVNÍ
PROSTORY

ředitelna
kanceláře
čajová kuchyňka

PROVOZNÍ
PROSTORY

zázemí personálu
technické místnosti
parkování
sklady

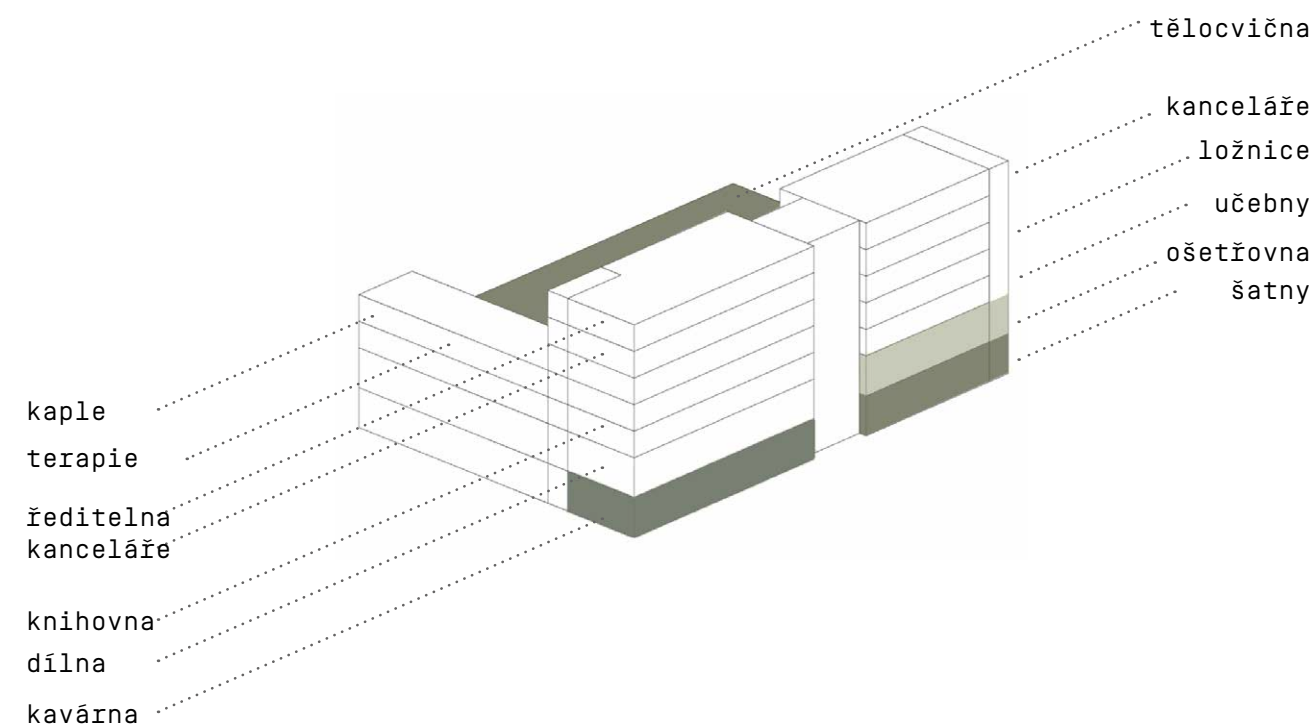
PERSONÁL

sociální pracovníci
pedagogové
speciální pedagogové
vedoucí dílny
vedoucí kavárny
ředitel
sekretářka
lékař
sestra
kaplan

ODSOUZENÍ

51 mužů

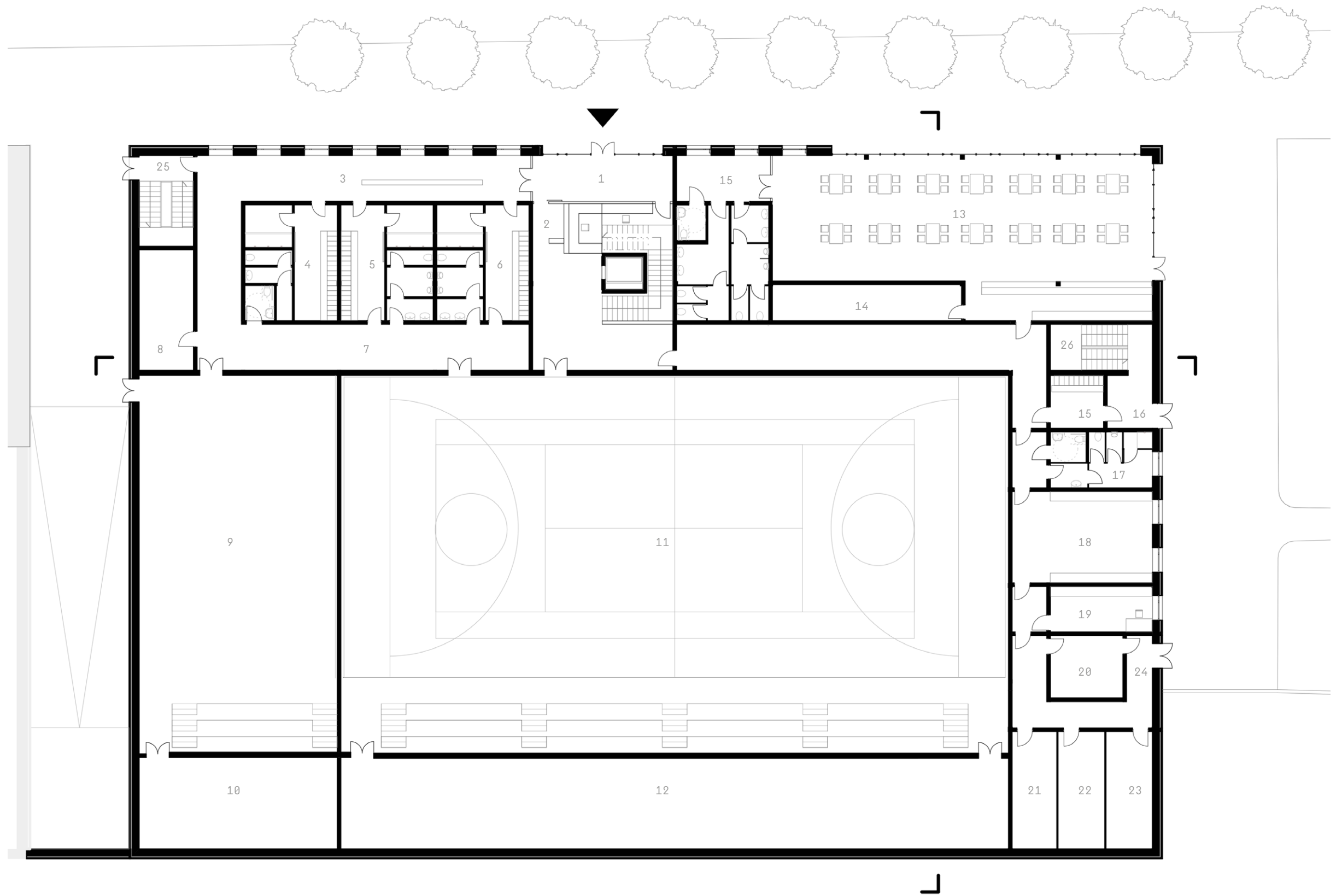
PROSTORY

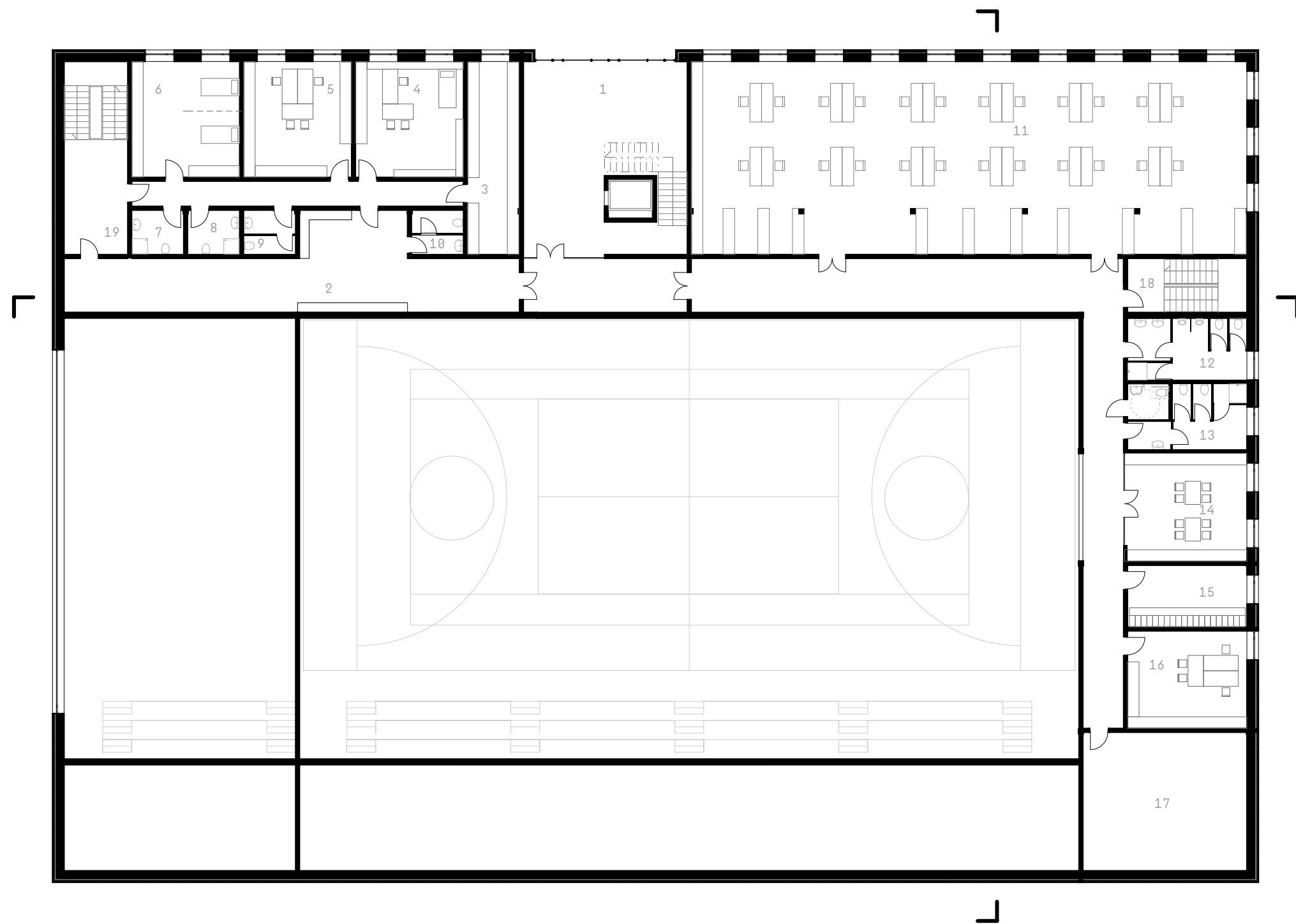

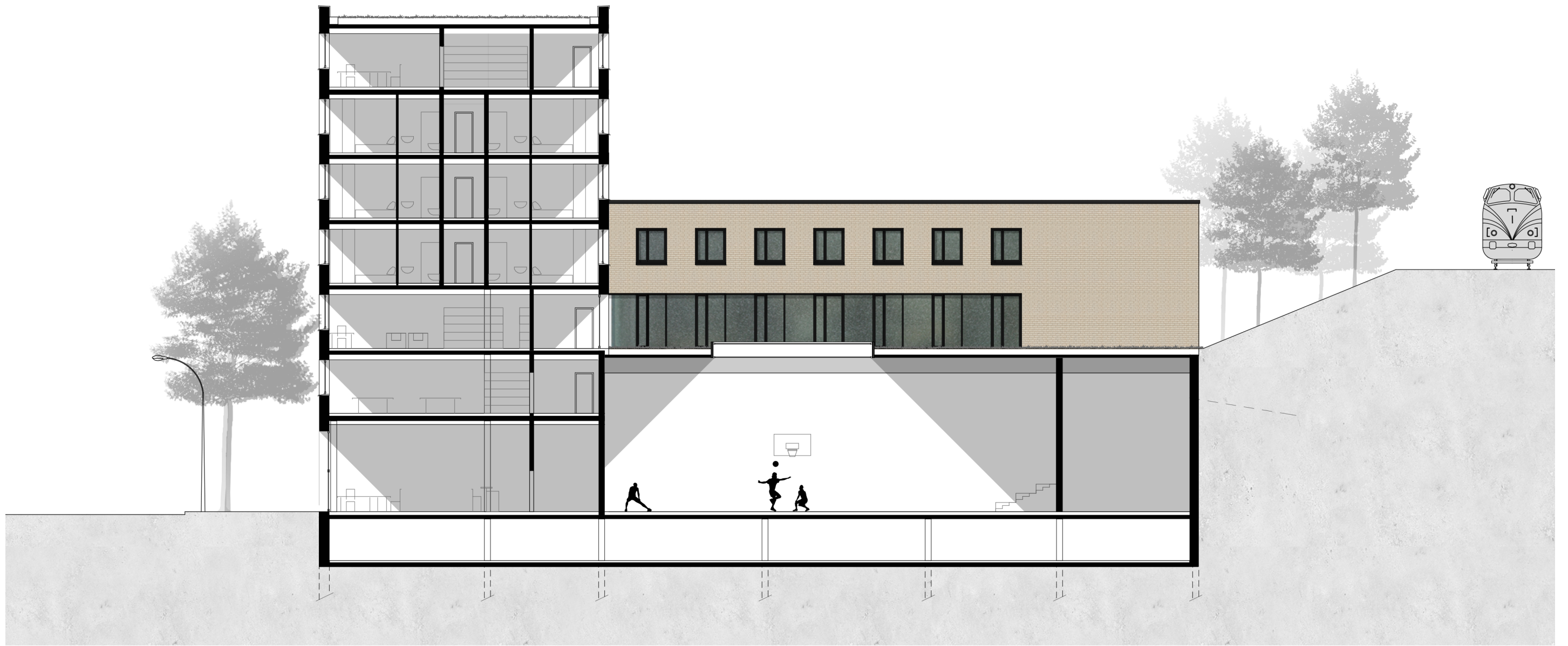
z východu

- 1-vstup
- 2-vstupní kontrola
- 3-špinavá chodba
- 4-šatna
- 5-šatna
- 6-šatna
- 7-čistá chodba
- 8-sklad pomůcek
- 9-gymnastický sál
- 10-sklad sportovní
- 11-tělocvična
- 12-sklad
- 13-kavárna
- 14-sklad k baru
- 15-wc pro hosty
- 16-východ z 1PP
- 17-wc pro zaměstnance kavárny
- 18-ohřívárna
- 19-kancelář vedoucího kavárny
- 20-odpad
- 21-23-sklad pro kavárnu
- 24-vchod pro zásobování
- 25-východ z 1PP, hlavní schodiště
- 26-vedlejší schodiště

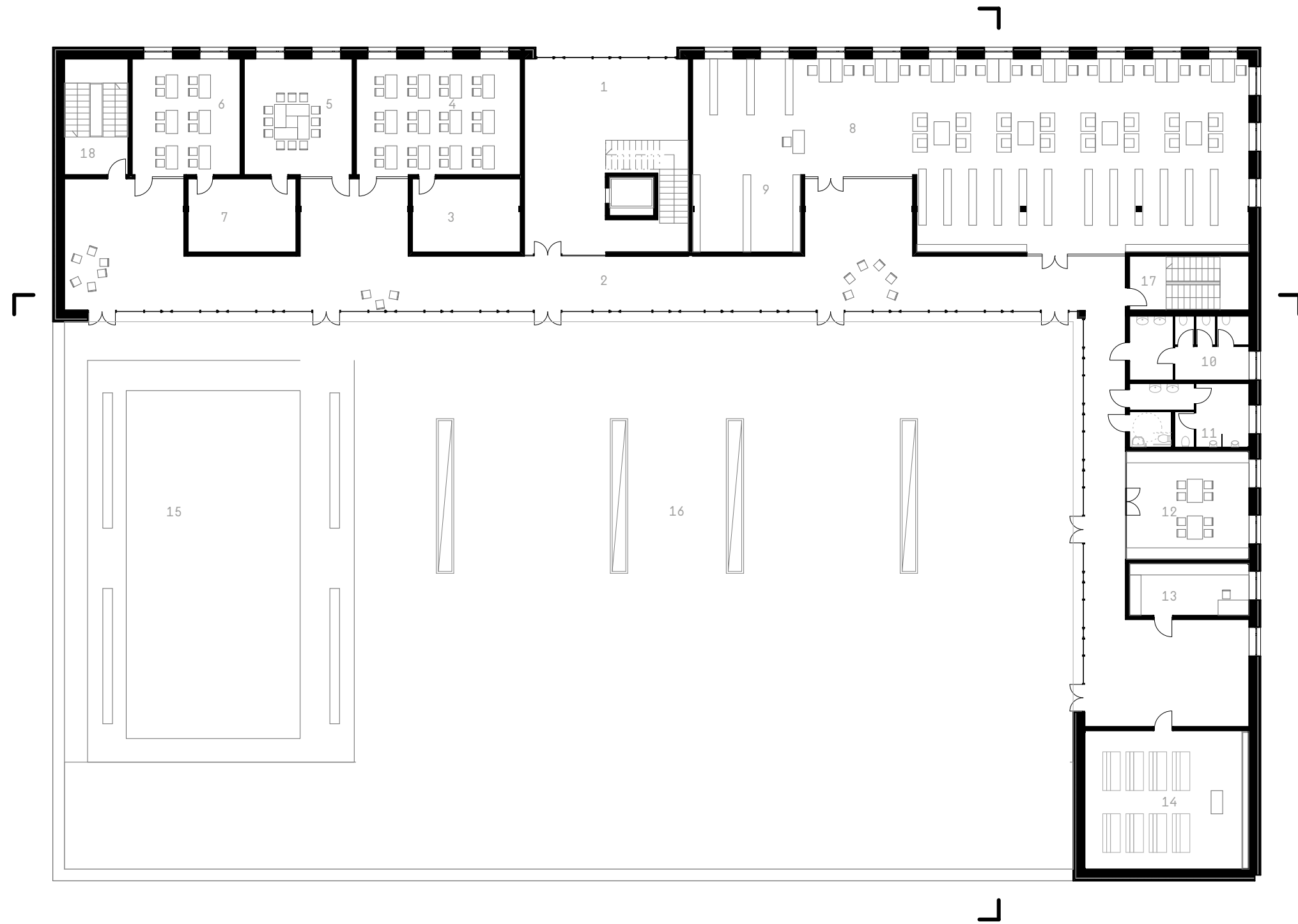
- 1-hala
- 2-čekárna
- 3-sklad
- lékařského materiálu
- 4-lékař
- 5-sestra
- 6-karanténa
- 7-koupelna-karanténa
- 8-koupelna pro vyšetření
- 9-wc personál
- 10-wc hosté
- 11-dílna
- 12-wc+sprchy M
- 13-wc+sprchy Ž
- 14-čajová kuchyňka
- 15-šatna
- 16-mistr
- 17-sklad materiálu
- 18-vedlejší schodiště
- 19-vedlejší schodiště

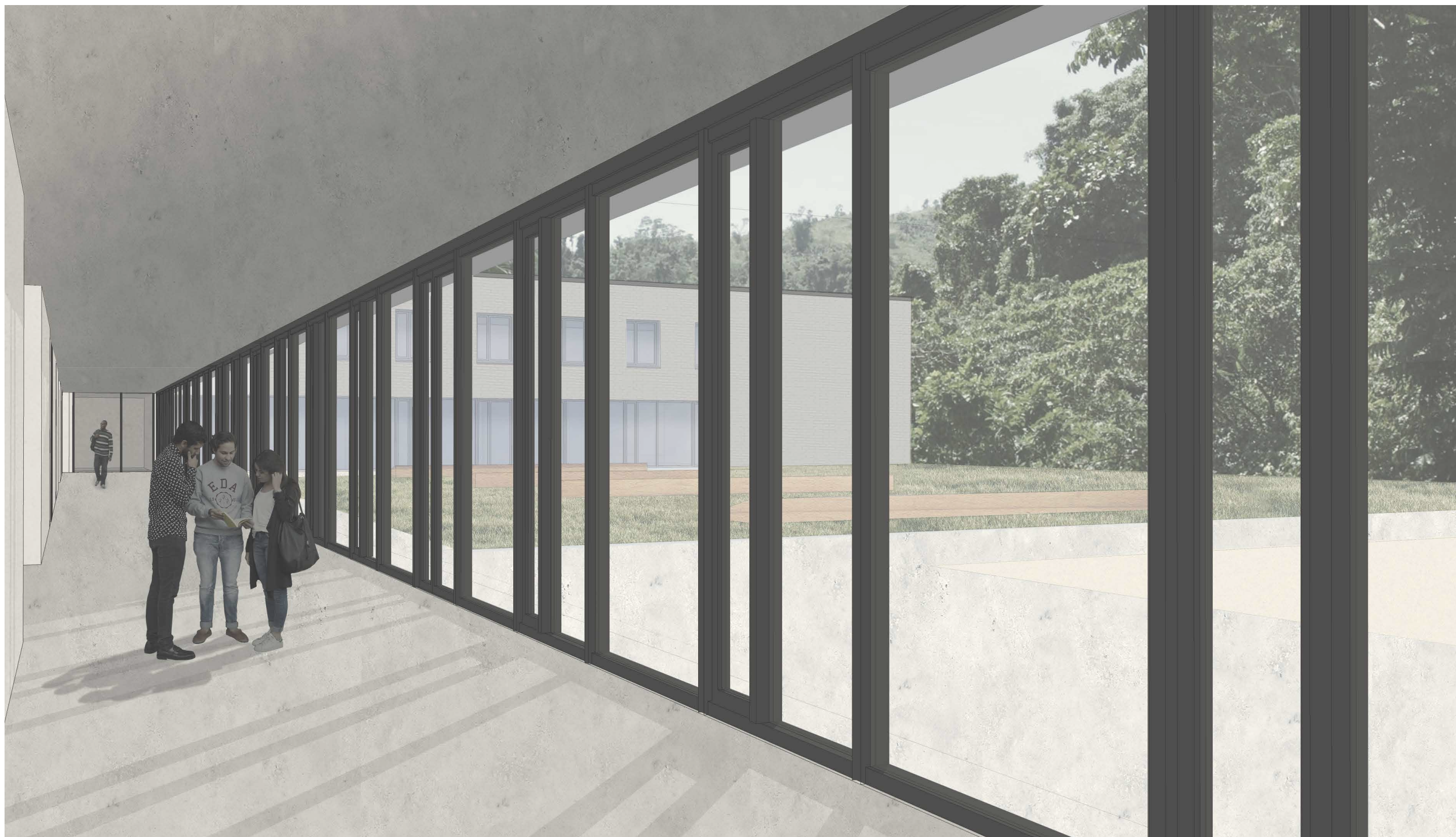

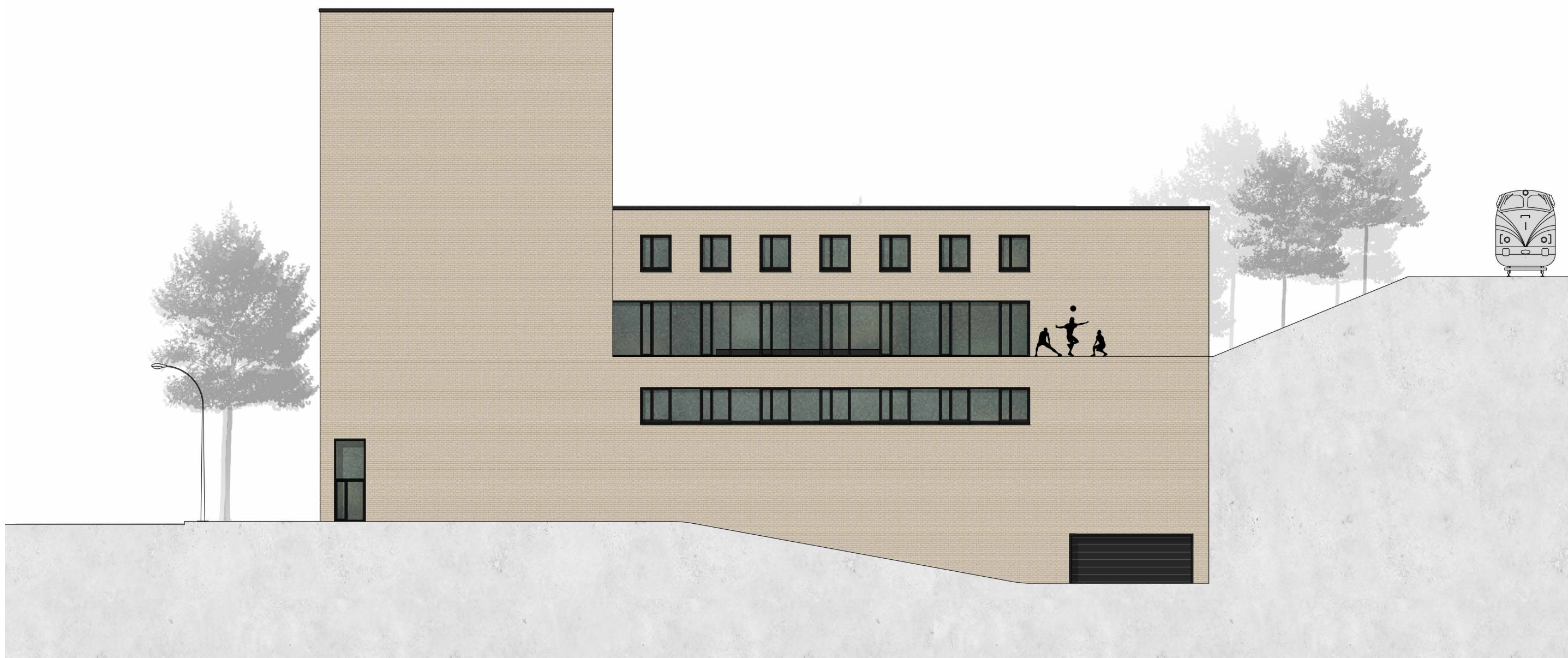

- 1-hala
- 2-centrální komunikace
- 3-sklad pomůcek
- 4-velká učebna
- 5-malá učebna
- 6-malá učebna
- 7-čistá chodba
- 8-knihovna
- 9-šatna
- 10-wc Ž
- 11-wc M
- 12-čajová kuchyňka pro personál věznice
- 13-kaplan
- 14-kaple
- 15-hřiště
- 16-travnatá plocha, záhony
- 17-vedlejší schodiště
- 18-vedlejší schodiště

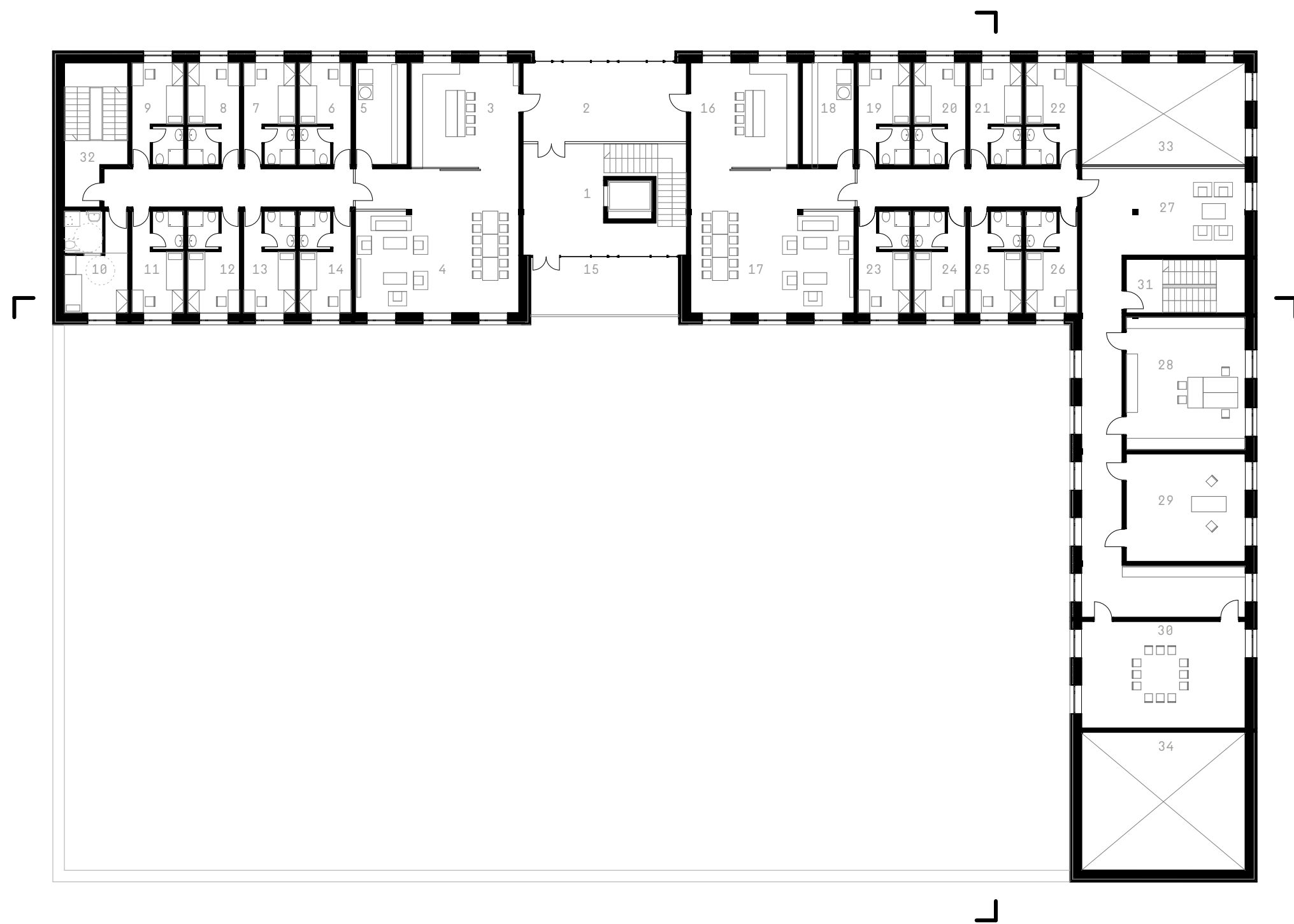

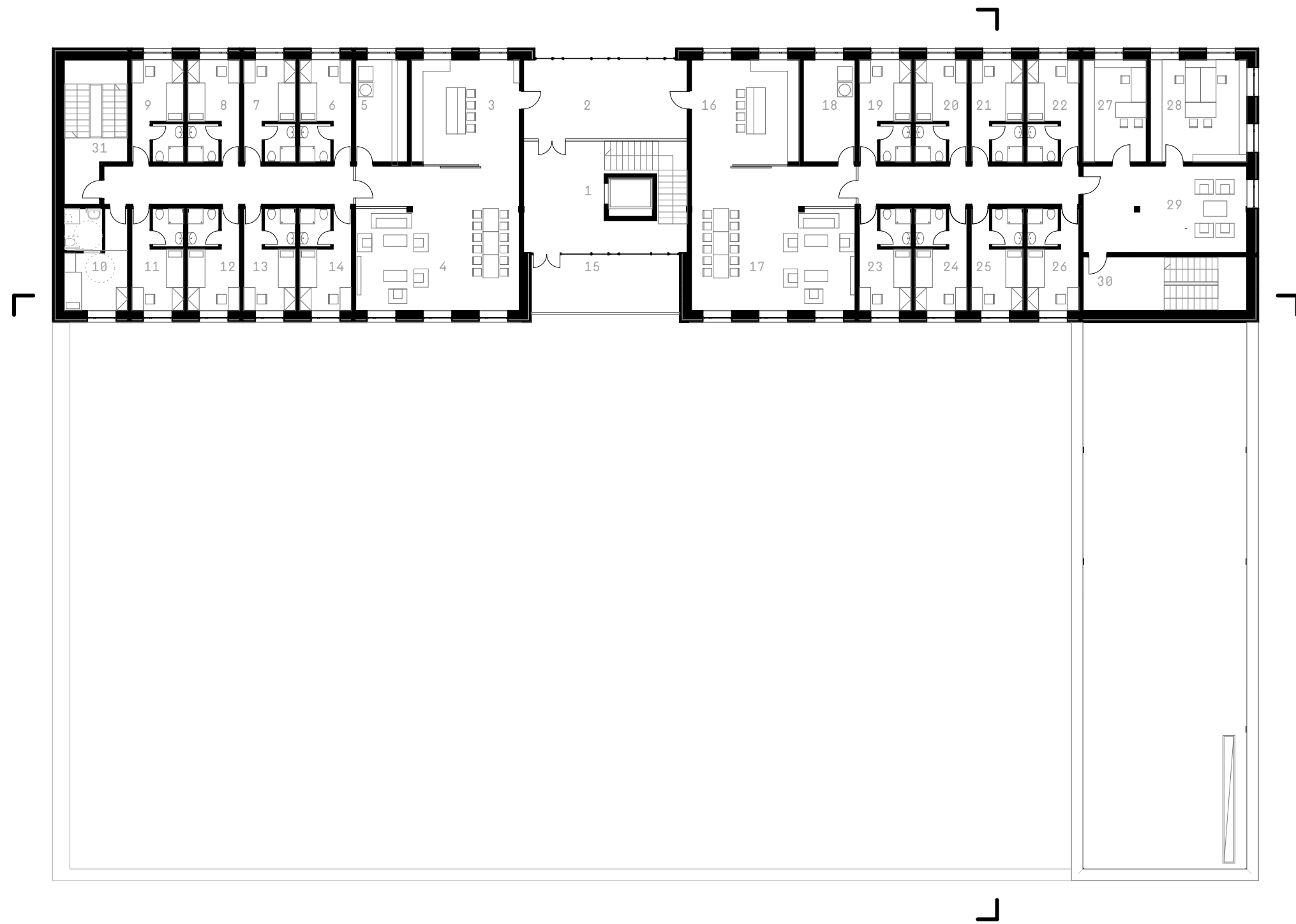

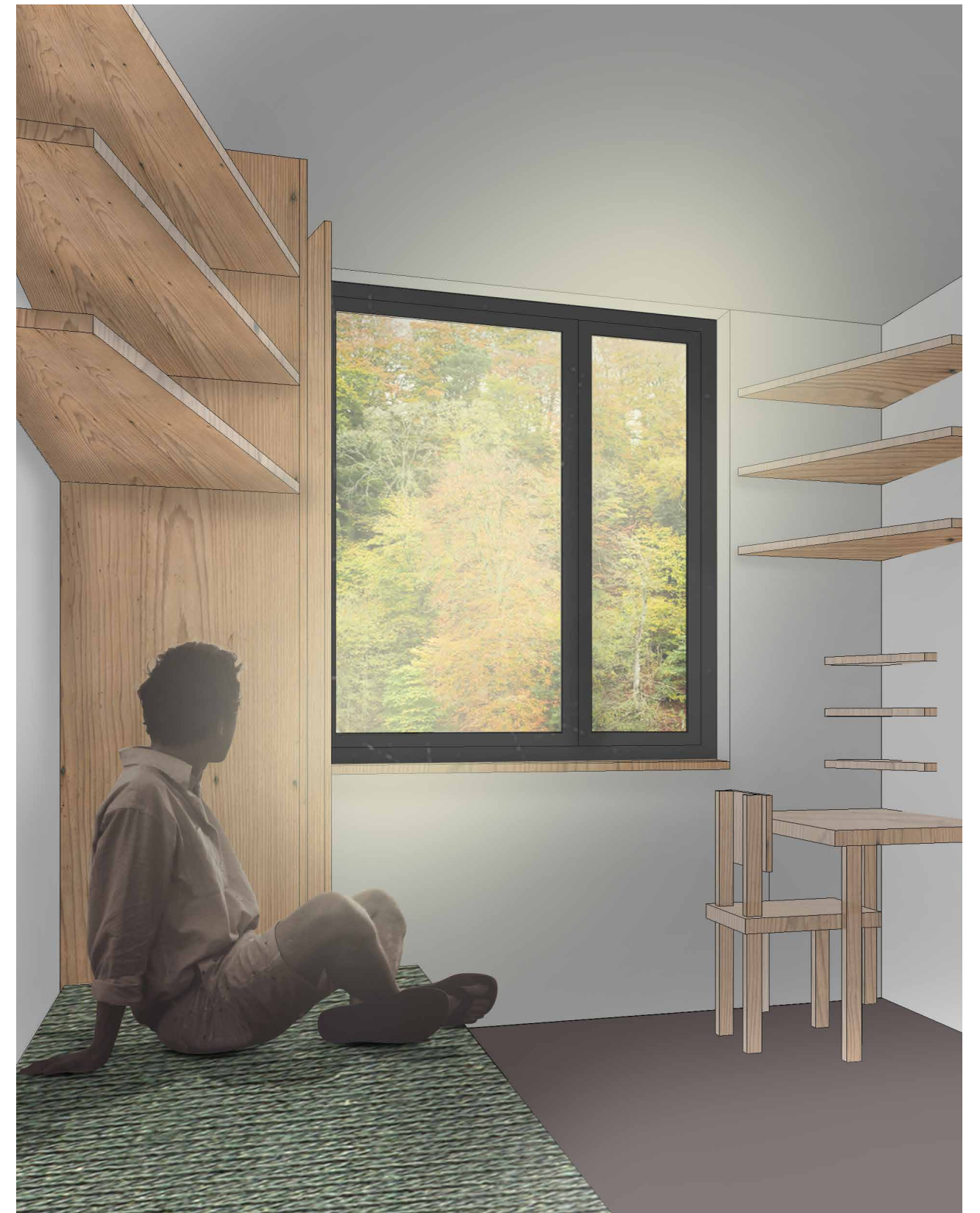
- 1-hlavní schodiště
- 2-předsíň
- 3-kuchyně
- 4-jídelna
- 5-prádelna + sušárna
- 6-9-ložnice+wc+sprcha
- 10-bezbariérová ložnice+wc+sprcha
- 11-14-ložnice+wc+sprcha
- 15-společná lodžie pro podlaží
- 16-kuchyně
- 17-jídelna
- 18-prádelna + sušárna
- 19-26-ložnice+wc+sprcha
- 27-čekárna před terapií
- 28-psycholog
- 29-individuální terapie
- 30-skupinová terapie
- 31-vedlejší schodiště
- 32-vedlejší schodiště
- 33-převýšená část knihovny
- 34-převýšená část kaple

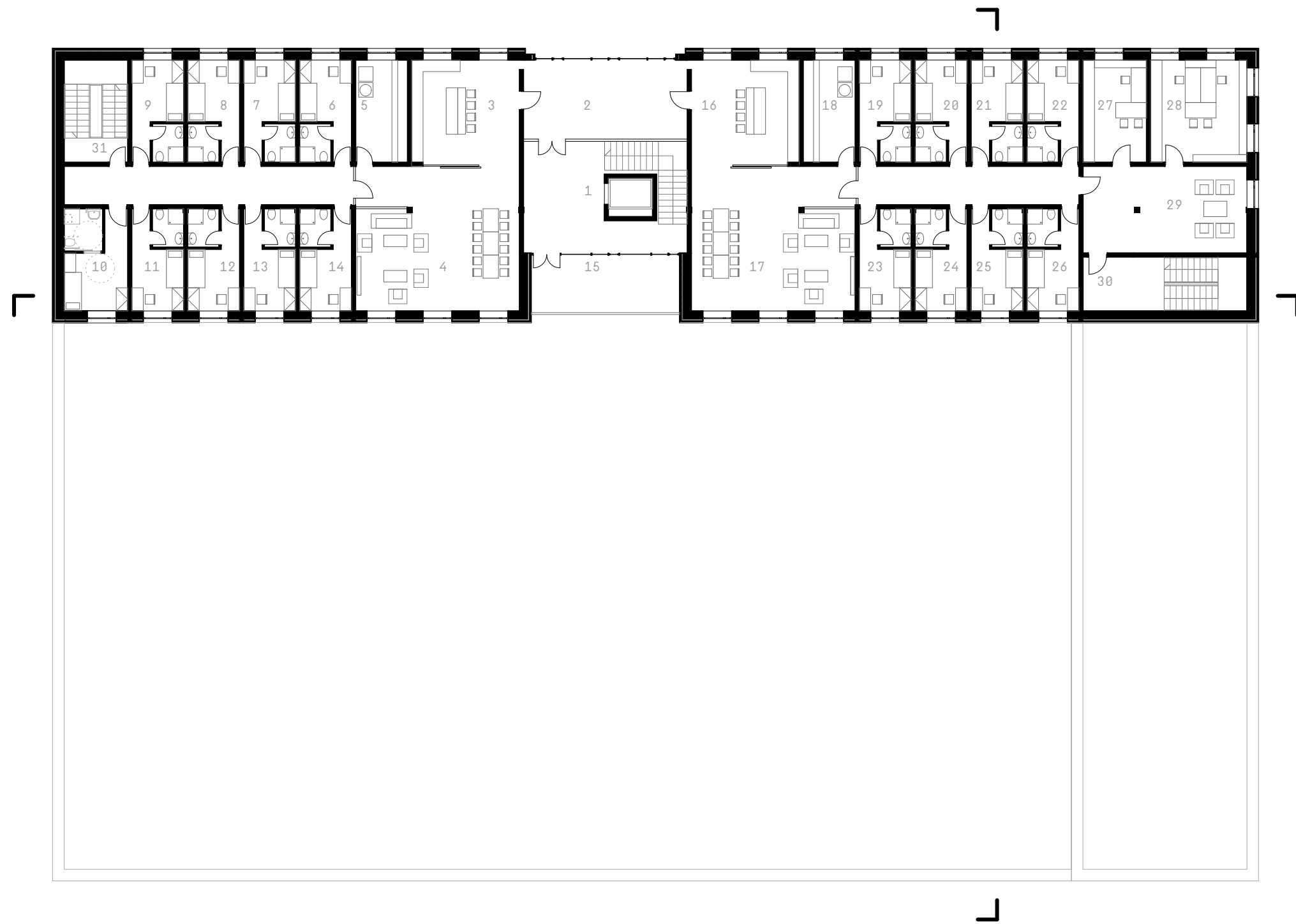

- 1-hlavní schodiště
- 2-předsíň
- 3-kuchyně
- 4-jídelna
- 5-prádelna + sušárna
- 6-9-ložnice+wc+sprcha
- 10-bezbariérová ložnice+wc+sprcha
- 11-14-ložnice+wc+sprcha
- 15-společná lodžie pro podlaží
- 16-kuchyně
- 17-jídelna
- 18-prádelna + sušárna
- 19-26-ložnice+wc+sprcha
- 27-kancelář
- 28-kancelář
- 29-čekárna před poradenstvím
- 30-vedlejší schodiště
- 31-vedlejší schodiště

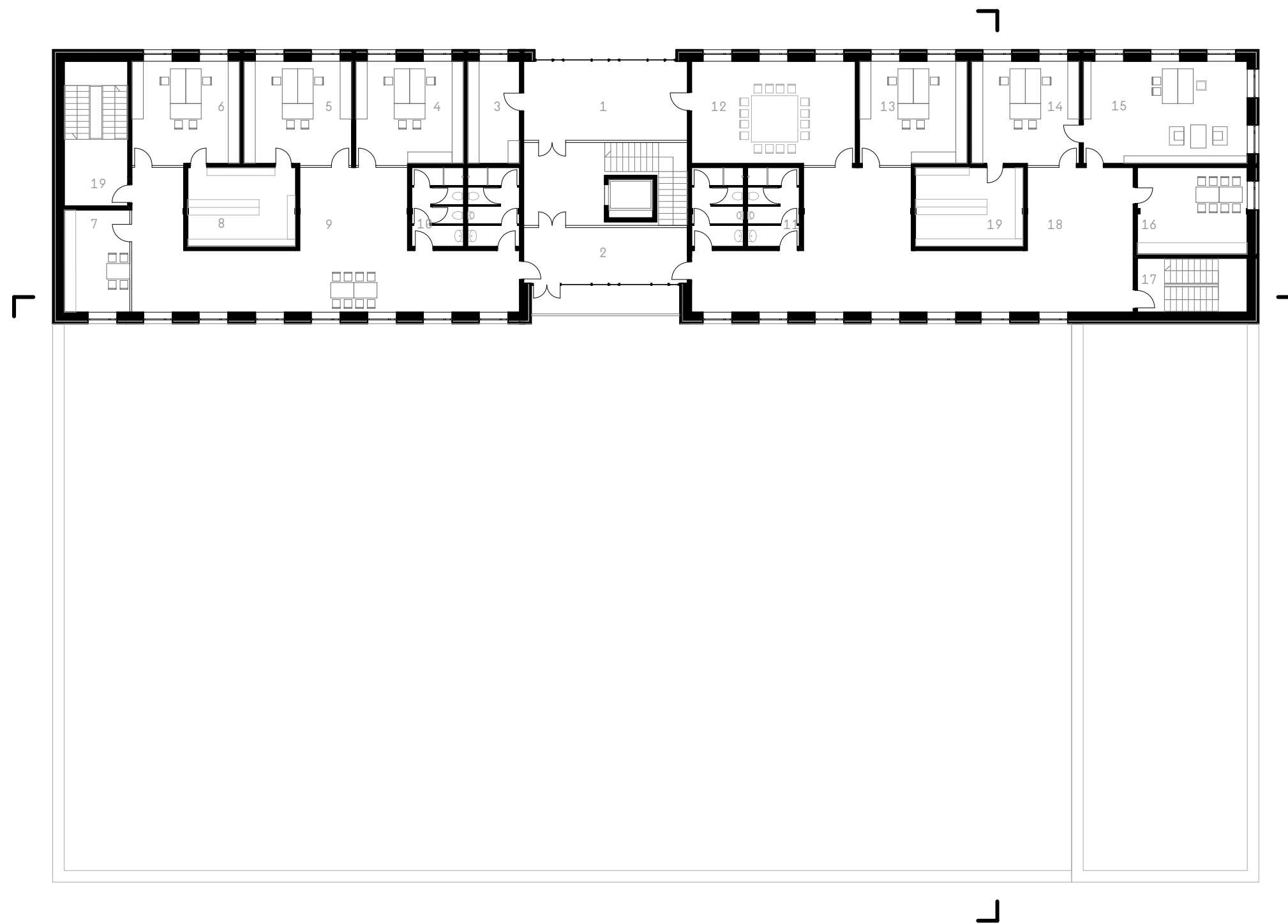

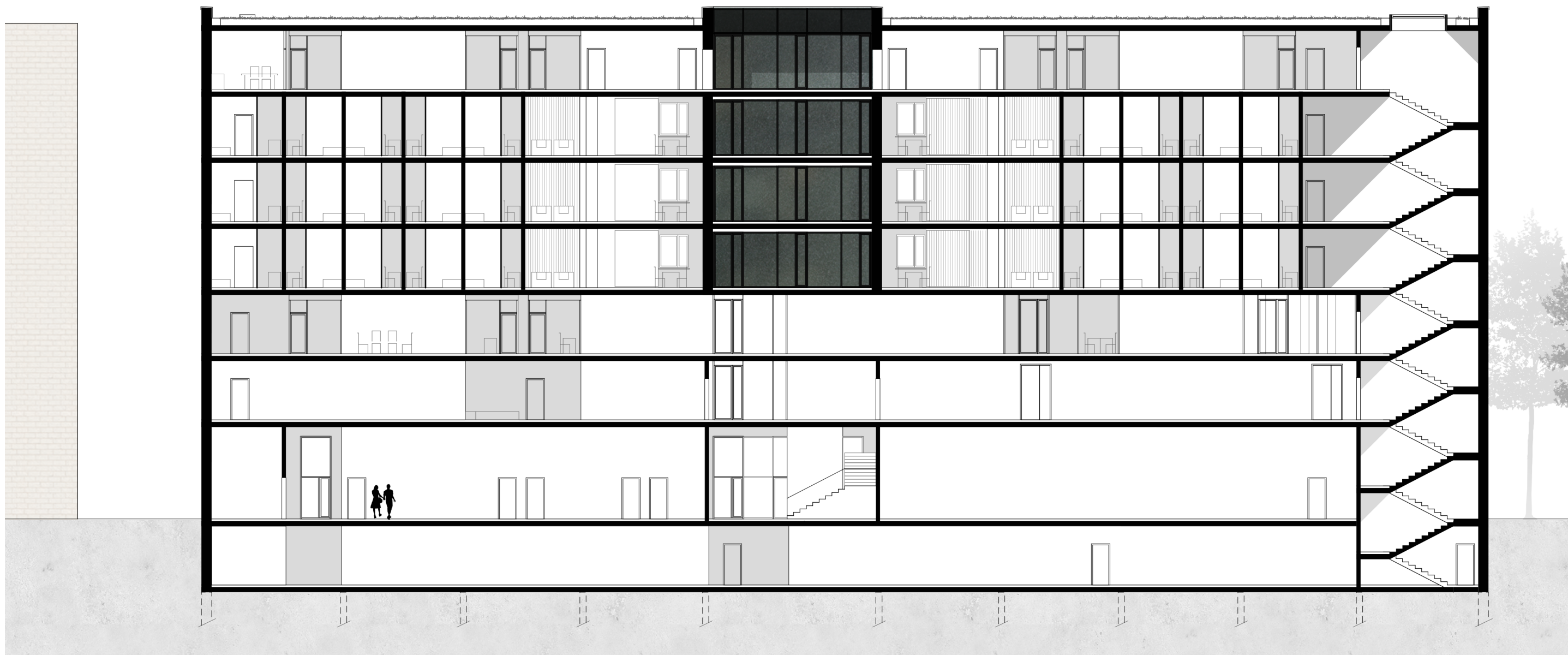

- 1-hlavní schodiště
- 2-předsíň
- 3-kuchyně
- 4-jídelna
- 5-prádelna + sušárna
- 6-9-ložnice+wc+sprcha
- 10-bezbariérová ložnice+wc+sprcha
- 11-14-ložnice+wc+sprcha
- 15-společná lodžie pro podlaží
- 16-kuchyně
- 17-jídelna
- 18-prádelna + sušárna
- 19-26-ložnice+wc+sprcha
- 27-kancelář
- 28-kancelář
- 29-čekárna před poradenstvím
- 30-vedlejší schodiště
- 31-vedlejší schodiště

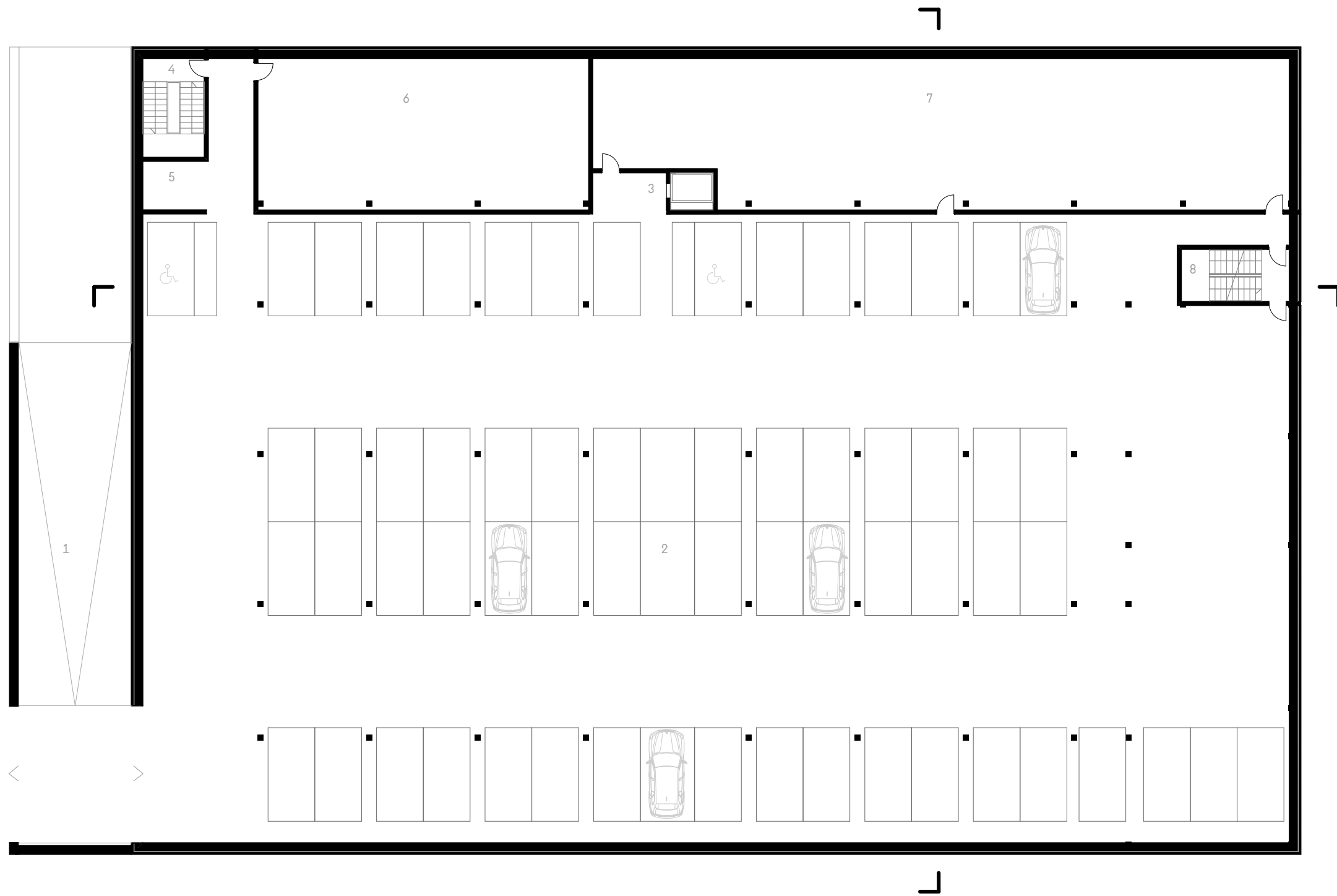

- 1-hala
- 2-předsíň
- 3-šatna
- 4-6-kancelář
- 7-čajová kuchyňka
- 8-sklad dokumentů
- 9-komunikace/čekárna před poradenstvím
- 10-wc Ž/M
- 11-wc Ž/M
- 12-jednání
- 13-sekretariát
- 14-kancelář
- 15-ředitelna
- 16-čajová kuchyňka
- 17-vedlejší schodiště
- 18-komunikace
- 19-vedlejší schodiště

- 1-příjezdová rampa
- 2-hromadná garáž
- 166 parkovacích míst
- 3-výtah do 1NP
- 4-schodiště
- 5-parkovací automat
- 6-sklady
- 7-technické zázemí
- 8-schodiště

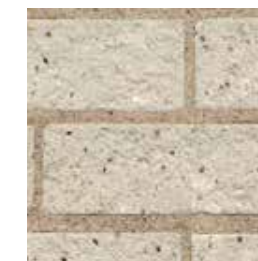

KONSTRUKČNÍ A MATERIÁLOVÉ ŘEŠENÍ

Konstrukce sedmipodlažní věznice sestává ze železobetonových prefabrikovaných sloupů a nosníků. Stropy jsou navrženy z předpjatých dutinových panelů, které se podle prostorů liší rozměry. Konstrukční výška prvního nadzemního podlaží je 4,8m, výška dalších nadzemních podlaží je 3,2m. Objekt má jedno podzemní podlaží pro hromadně garáže. Rozpon tělocvičny je překlenut žebrovými TT prefabrikovanými deskami, v některých jsou připraveny otvory pro světlíky. Konstrukce je založena na pilotech, obvodová stěna přiléhající ke svahu je zajištěna kotvami. Nenosné obvodové stěny z vápenopískových cihel mají velkou akumulaci schopnost, zpomalují výkyvy teplot. Vysoká objemová hmotnost brání přenosu hluku z ulice. Obvodové stěny jsou navrženy s větranou mezerou a s obkladem z cihel barvy světlého písku. Na příčky jsou kladeny především akustické požadavky. Střecha je pokryta extenzivní vegetací, aby pomáhla zadržovat vlhkost ve městě. Schodišťová ramena jsou prefabrikovaná, osvětlení a větrání se zajišťuje světlíky ve střeše. V prvním nadzemním podlaží směrem do ulice a ve třetím podlaží směrem do vnitrobloku je navržen lehkým obvodový plášť. Ten vizuálně otevírá věznici veřejnosti v prostoru kavárny v 1.NP a propojuje centrální komunikaci s exteriérem nad tělocvičnou. Prostor střešní zahrady je oplocen kovovou pletenou sítí. V exteriéru dominuje cihla jako odkaz k průmyslové minulosti Karlína. K tomu kontrastují černé hliníkové rámy oken a lehkého obvodového pláště. Budova by měla zvenku působit přísně, zevnitř útulně. V interiéru je nábytek dřevěný dubový. Podlahy jsou lité cementové v prvním až ve třetím podlaží, kde jsou vysoké požadavky na životnost. V ubytovací části a administrativní je navrženo linoleum. Kaple je osvětlena horním osvětlením, světlo dopadá především na živou zelenou zavlažovanou stěnu s vhlkomilnými rostlinami, ke kterým kontrastuje tmavá omítka. Kaple by měla sloužit jakékoli víře či meditaci, symboly konkrétních náboženství tu proto nejsou.

cihly

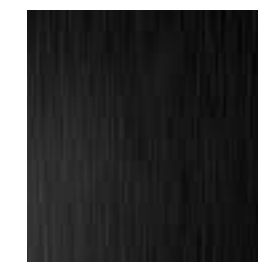
prefabrikované
železobetonové panely

dubové dřevo

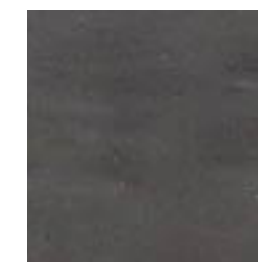
hliník

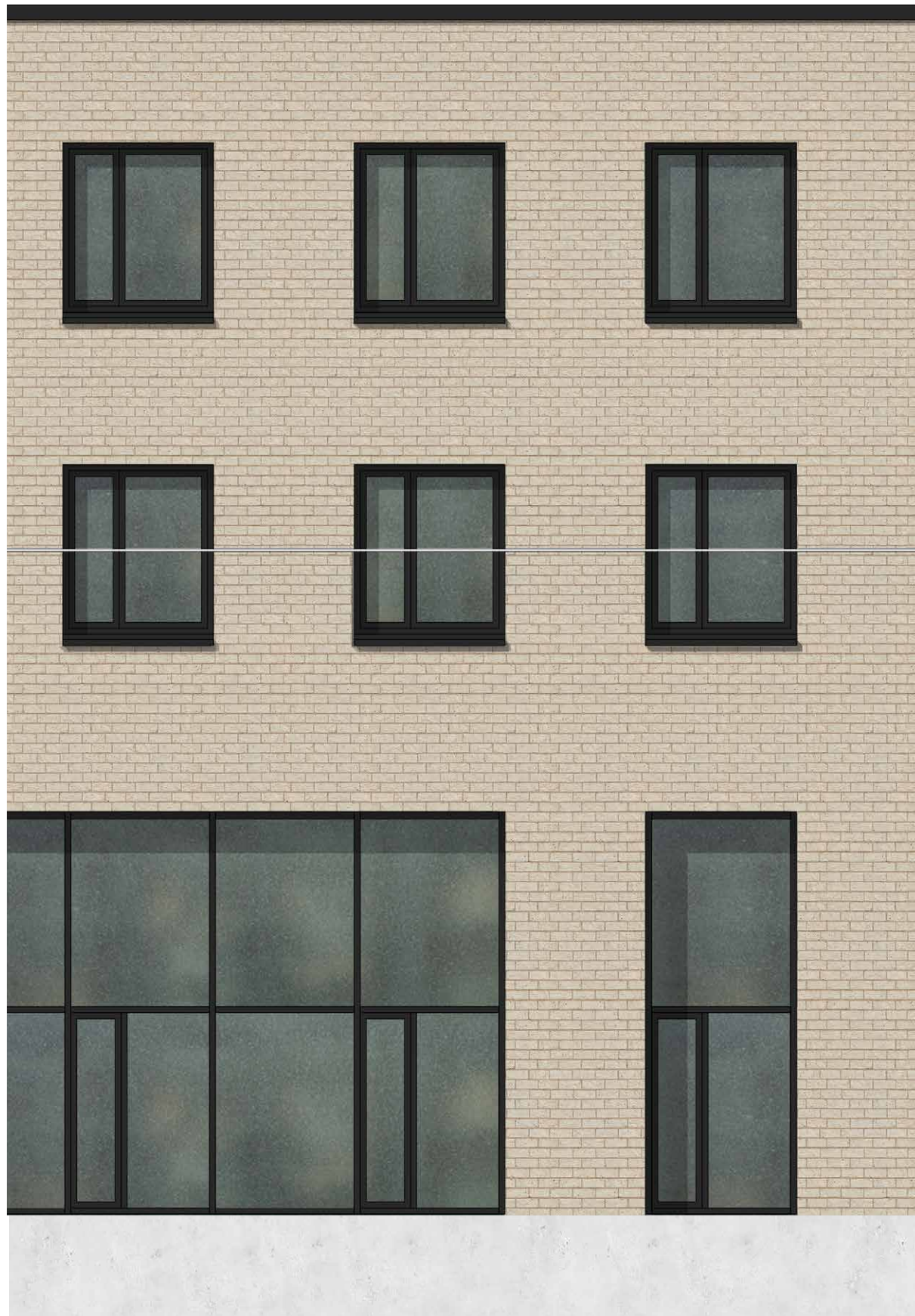

linoleum

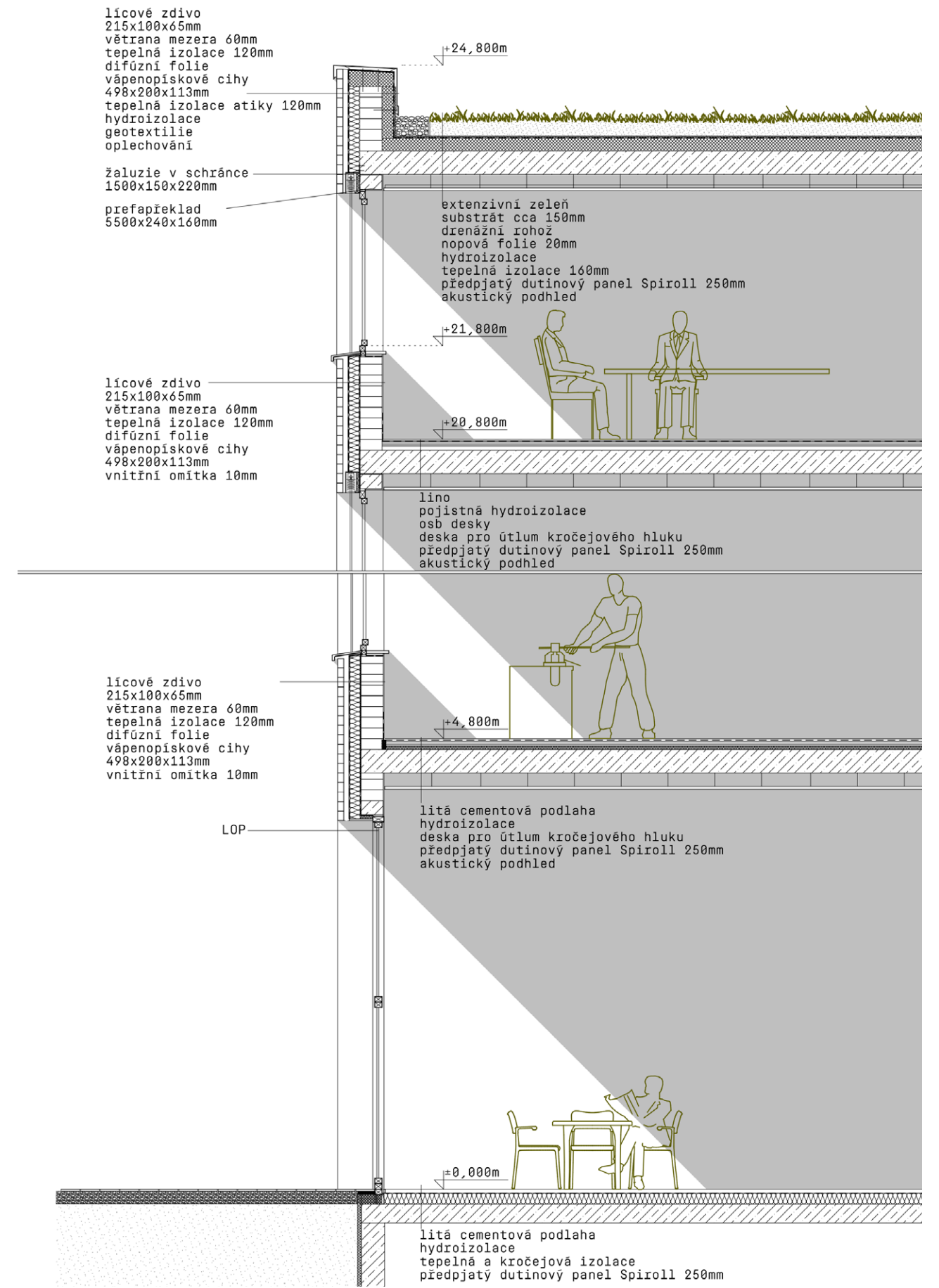

cementová litá stěrka

pohled | 1:50

0m 2,5m 5m

řez | 1:50

V.

DOKUMENTY

AUTOR, DIPLOMANT: Bc. Veronika Bendová
AR 2017/2018, LS

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE:
(ČJ) OTEVŘENÁ VĚZNICE V KARLÍNĚ

(AJ) OPEN PRISON IN KARLIN

JAZYK PRÁCE: ČJ

Vedoucí práce: Ing. arch. Dalibor Hlaváček, Ph.D. Ústav: 15128 Ústav navrhování II

Oponent práce: Ing. arch. Radovan Kupka

Klíčová slova (česká): Otevřená věznice, architektura vězeňství, náprava, cely, Karlín

Anotace (česká): Předmětem diplomové práce je návrh otevřené věznice na parcele mezi ulicemi Pernerova, Tháмова a Šaldova v Karlíně. Projekt ověřuje koncept otevřené věznice v městském prostředí, které slouží ke snazšímu návratu odsouzených do života společnosti. Otevřená věznice nabízí odsouzeným kromě ubytování, profesionální pomoci a terapie, práci a volnočasové aktivity.

Anotace (anglická): The subject of this thesis is a project of open prison on the plot between the Pernerova street, the Tháмова street and the Šaldova street in Karlin, in one of Prague city quarters. The project considers a concept of open prison in the urban space. The purpose of the open prison is to help to the convicted to re-engage in the society. The open prison in Karlin offers except accommodation, professional help and therapy, also job opportunities and leisure activities.

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne 11.1.2019

podpis autora-diplomanta

Tento dokument je nedílnou a povinnou součástí diplomové práce / portfolia a CD.

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury
2/ ZADÁNÍ diplomové práce
Mgr. program navazující

jméno a příjmení: Veronika Bendová

datum narození: 19. 11. 1993

akademický rok / semestr: AR 2018-19 / ZS

obor: Architektura

ústav: 15128 Ústav navrhování II

vedoucí diplomové práce: Ing. arch. Dalibor Hlaváček, Ph.D.

téma diplomové práce: Otevřená věznice

viz přihláška na DP

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Zadání diplomové práce vychází z předdiplomního semináře, v rámci kterého byl zkoumán vývoj vězeňství, vězeňský systém a stav vězeňství v České republice a v Evropě. Cílem diplomní práce bude navržení tzv. otevřené věznice, která bude sloužit k jednoduššímu návratu odsouzených do společnosti a ověření tohoto konceptu v městském prostředí. Předmětem diplomní práce je návrh otevřené věznice v lokalitě Karlína, na parcele vymezené ulicemi Tháмова, Pernerova a Šaldova.

2/ Pro AU / součástí zadání bude jasně a konkrétně specifikovaný stavební program

Otevřená věznice bude obsahovat ubytovací část pro cca 50 odsouzených. Odsouzení budou ubytováni na celách po jednom, maximálně po dvou lidech. Věznice bude obsahovat prostory pro samoobslužné činnosti, prostory pro sport se zázemím, místnosti pro psychologa, individuální a skupinovou terapii, administrativní část s archivem, zázemí pro personál vězeňské služby a specializovaných civilních zaměstnanců, oddělení pro lékáře, zázemí pro návštěvy (návštěvní místnost s čekárnou), strážné prostory, vstupní prostory a venkovní prostory, sklady, technické zázemí, případně další volitelné provozy (dřiny, návštěvní prostory, jídelna, duchovní prostor...). Stavební program může být upraven dle dohody s vedoucím DP.

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

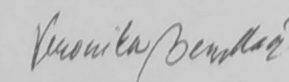
Odevzdány budou postery v rozsahu dle požadavků FA ČVUT, 2 portfolia (jedno pro účel FA, jedno bude archivováno na ústavu) a CD. Diplomová práce bude zveřejněna dle požadavků studijního oddělení FA nejpozději 7 dní před obhajobou projektu. Projekt bude zpracován do úrovně detailní studie, jeho součástí bude: autorský text; analytická část; koncept řešení znázorněný pomocí schémat; situace širších vztahů 1:2500; situace 1:500; půdorysy všech podlaží v měřítku 1:200; typické řezy (přp. perspektivní řezy) včetně návaznosti na nejbližší okolí v měřítku 1:200; pohledy; návrh interiéru zvoleného prostoru; detail (řez, pohled a model) vybraného segmentu budovy; vizualizace (exteriér, interiéru) včetně zákresů do fotografie dostatečně vysvětlující návrh (nejméně 7 pohledů). Výstupy a jejich měřítka mohou být vzhledem k vývoji práce upraveny dle dohody s vedoucím DP.

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

Model v min. měřítku 1:200 včetně nejbližšího okolí.

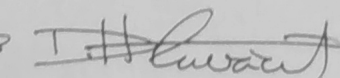
Datum a podpis studenta

11.10.2018

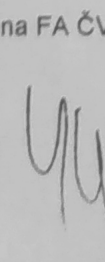
Datum a podpis vedoucího DP

11.10.2018

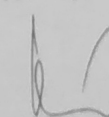
Datum a podpis děkana FA ČVUT

12.10.2018

registrováno studijním oddělením dne

11.10.2018

ZDROJE PRO DIPLOMNÍ SEMINÁŘ

Drahoňovský, Jan: Pobyť ve vězení z pohledu vězňů, Rigorózní práce, Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, Katedra psychologie

technet.idnes.cz: https://technet.idnes.cz/holandsko-ma-vezeni-jako-z-budoucnosti-dy5-/tec_technika.aspx?c=A060120_100853_tec_checktech_psp [online 25.3.2018]

wikipedia.org: https://de.wikipedia.org/wiki/Justizzentrum_Leoben [online 20.6.2018]

www.hohensinn-architektur.at: <http://www.hohensinn-architektur.at/project/justizzentrum-leoben-2/> [online 20.6.2018]

[James, 2011]

wikipedia.org: https://en.wikipedia.org/wiki/Halden_Prison [online 20.6.2018]

www.din-a4.at: <http://www.din-a4.at/dina4-projekte/justizzentrum-korneuburg/> [online 20.6.2018]

www.herz-lang.com: http://www.herz-lang.com/herz-lang/web.nsf/id/li_oeffentliche-bauten_nr-07b.html# [online 20.6.2018]

www.tdc-zt.at: <http://www.tdc-zt.at/de/referenzen/detail/neubau-justizzentrum> [online 20.6.2018]

www.manfred-seidl.com: <http://www.manfred-seidl.com/architekturfotografie-manfred-seidl-justizanstalt-korneuburg/q9y2s9mtoxutusf8p38g40jwvlgk04> [online 20.6.2018]

wikipedia.org: https://de.wikipedia.org/wiki/Justizzentrum_Korneuburg [online 20.6.2018]

www.vscr.cz: <https://www.vscr.cz/veznice-jirice/novinky/prvni-odsouzeni-v-otevrene-veznici/> [online 20.6.2018]

www.risy.cz: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/jihocesky-kraj/okresy/> [online 20.6.2018]

<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/brownfields/detail?id=3129> [online 20.6.2018]

www.brownfieldy.eu: <http://www.brownfieldy.eu/> [online 20.6.2018]

www.vojensko.cz: <http://www.vojensko.cz/kasarna-vu-3286-pisek?image=12> [online 20.6.2018]

www.mapotic.com: <https://www.mapotic.com/brownfieldy-v-ceske-republice/43801-areal-gaffa> [online 20.6.2018]

www.pmscr.cz: <https://www.pmscr.cz/probace-dohled-nad-podminene-odsouzenymi/> [online 20.6.2018]

Seelich, Andrea: Handbuch Strafvollzugsarchitektur: Parameter zeitgemäßer Gefängnisplanung, 2009

SPOLUPRÁCE V RÁMCI DIPLOMNÍHO SEMINÁŘE

[T.Ch.] Tereza Chvojková

[A.D.] Anna Dománková

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji za odborné vedení, postřehy a vstřícný přístup panu Ing. arch. Daliboru Hlaváčkoví, Ph.D

a panu Ing. arch. Čeňkoví, Ph.D.

Děkuji paní Mag. arch. Dr. techn. Andree Seelich za připomínky a zážitky z praxe.

Děkuji rodině a Lukáši Nálepovi za podporu při studiu.